

Jaarverslag Stichting M.E.E.RGroen 2020

Hét thema van 2020 was het uitbouwen van de regionale boomweggeefactie van 100.000 zaailingen naar meer dan 1 miljoen bomen in heel Nederland onder de vlag van meerbomen.nu

Het plezier van het oogsten en de oogst van 1 werkdag (ca 2000 zaailingen) om in de kuilen

Jaarverslag Stichting M.E.E.RGroen 2020

Stichting M.E.E.RGroen is in september 2011 opgericht. Dit is het 9e jaarverslag.

Inhoudsopgave

	blz
Hoofdstuk 1: Inleiding	
1.1 Doel en werkwijze	3
1.1.1 De '1+1=5' aanpak	3
1.2 Het jaar in vogelvlucht	4
1.3 Organisatie	5
Hoofdstuk 2: Ontwikkeling deelname	6
2.1 De impact van Corona	7
Hoofdstuk 3: Werkzaamheden: inhoudelijk	9
3.1 Organisatie	9
3.2 GreenTeens	9
3.3 Natuurmarketing	12
3.4 Beheerprojecten	18
3.4.1 Haarlemmermeer	18
3.4.2 Kudelstaart	24
3.4.3 Kaag en Braassem	25
3.4.4 Heemstede	25
3.4.5 Haarlem	29
3.4.6 Amsterdam een Amstelveen	29
3.5 Meerbomen.nu	30
3.5.1 Achtergrond	30
3.5.2 Doelen	31
3.5.3 Verloop in 2020	34
3.6 Bouwprojecten	38
3.7 Stadslandbouw	39
3.8 Educatie	42
Hoofdstuk 4: Financiën	43
Tabel 1: Projectenoverzicht 2020	11

Hoofdstuk 1: Inleiding

Dit is het inhoudelijke jaarverslag. Het financiële jaarverslag wordt apart opgemaakt.

1.1 Doel en werkwijze

Dit is het 9e jaarverslag van Stichting M.E.E.RGroen.

Zoals de naam aangeeft streven we naar meer groen en dan met maximale biodiversiteit en geen 'gazonnetjes' groen.

1.1.1: De '1+ 1= 5' aanpak

M.E.E.R. staat voor de Maatschappelijke, Ecologische, Educatieve, Economische en Recreatieve meerwaarden die met actieve burgerparticipatie bereikt kunnen worden. Daarbij staat burgerparticipatie voor het nemen van verantwoordelijkheid voor een duurzame toekomst door er niet alleen over te vergaderen, maar ook de handen uit de mouwen te steken.

Dat doen we vanuit onze '1+ 1=5' aanpak. Er zijn 2 manieren om deze aanpak te verduidelijken. De eerste is dat we graag willen dat alles wat we doen ten bate komt aan alles en iedereen. Dus het moet leuk en waardevol zijn voor 1: jou zelf; 2: voor ons als organisatie; 3: voor de wijk waarin het project ligt; 4: voor de samenleving als geheel en 5: voor de natuur, de biodiversiteit en dan eigenlijk ook nog 6: volgens een model dat nog een paar 100.000 jaar mee kan, oftewel een inbedding van deze samenleving in het lokale en wereldwijde ecosysteem op een even belangrijke manier.

De tweede manier ligt besloten in de naam van M.E.E.RGroen, nl:

1: **Maatschappelijk en sociaal** willen we uitdragen dat er niemand met een beperking uitgerangeerd hoeft te zijn en dat er altijd mogelijkheden zijn om mee te doen en je nuttig te maken als je doet wat je wilt in plaats van wat je moet.

2: **Ecologisch** staan we voor een samenleving in evenwicht met de draagkracht van het ons omringende ecosysteem, waarin de mens niet alleen de natuur exploiteert ten eigen bate, maar waar er ook intrinsiek ruimte is voor de 48.000 soorten flora en fauna die in Nederland ook hun thuisland hebben.

3: **Educatief** geven we ruimte in onze projecten aan vele stagiaires en wordt er veel aandacht gegeven aan ecologische en soortenkennis. Wellicht het belangrijkste educatieve element, is het bijbrengen van praktisch inzicht en vaardigheden, die in een kantoorwereld waar we steeds meer naar toe groeien, steeds verder uit het zicht raken.

4: **Economische meerwaarde** brengt in onze werkwijze ook mee, want bijna alles wat aandacht en zorg vereist kunnen we van uit een vrijwilligersaanpak goedkoper of beter dan het bedrijfsleven. En als maatschappelijke organisatie met een duurzaamheidsambitie en plezier in het aangaan van een uitdaging, kunnen we veel met materialen die in het reguliere circuit afgekeurd zijn of weggegooid worden.

5: De **Recreatieve meerwaarde** staat voor het feit dat we geen wereldvreemde 'plantenmensen' zijn, maar dat ook de samenleving mag genieten van het fruit, de bloemenweides, de natuurspeelplaatsen, de groentetuinen en de insectenhôtels die we maken en beheren.

Zo kunnen we voor elke euro op 5 of 6 manieren 10 euro meerwaarde genereren.

1.1.2 Werk wijze

Het MEERGroen burgerparticipatie/vrijwilligers model is anders dan dat van de meeste andere groene organisaties. Wij doen niet alleen dingen die we leuk vinden, het gaat er ons om zo veel mogelijk maatschappelijk en politiek draagvlak te verkrijgen voor een samenleving die in evenwicht met zijn omringend ecosysteem nog een paar honderdduizend jaar mee kan. En dat is met 20 wereldwijde

ecologische crises zoals klimaat, biodiversiteit en noem maar op, niet vanzelfsprekend. Om die reden bieden wij een 40- tal projecten aan waar '8 dagen in de week en 400 dagen per jaar' aan meegedaan kan worden, zodat tijdsbeschikbaarheid geen beperking is om mee te doen. Om dezelfde reden bieden we een scala van wel 25 soorten projecten aan zodat bijna iedereen die iets met 'buiten of natuur' heeft, er wel iets van zijn gading in kan vinden. Of dat nu bosbeheer, groentetuinen, bloemenweides, natuurspeelplaatsen, ijsvogelwanden of het bouwen van insectenhôtels is. Doe maar mee, is de boodschap. We zijn dus erg gefocust op de mogelijkheid dat zoveel mogelijk mensen en organisaties de handen uit de mouwen (willen) steken en niet blijven hangen in klachten of vergaderen over wat niet naar de zin is. Niet al onze projecten hebben de potentie om de hele samenleving te verenigen om er 'samen iets leuks' van te maken. Maar 1 project heeft die potentie zeker wel. En dat is de boomweggeefactie die we al sinds 2009 houden. In 2020 beleefde deze actie een doorbraak: De Meerbomen.nu actie die nationaal ging.

1.2 Het jaar 2020 in vogelvlucht

Onderstaand noemen we de meest in het oog springende ontwikkelingen van dit jaar, met een compleet verslag verderop:

- 1: Onze Haarlemmermeerse Boomweggeefactie is geëxplodeerd naar heel Nederland.
- 2: We kwamen voor het 2e jaar op rij in de Trouw Duurzame top 100 van Nederland
- 3: Er kwamen weer heel wat projecten bij in de regio

Ad 1: Meerbomen.nu

Van 2009 tm 2019 organiseerden we de boomweggeefactie vanuit De Heimanshof. Dit jaar hadden we meer ruimte op park 2020. In 2019 hadden we 20.000 boompjes klaar staan. Op 5 maart 2020 waren dat er 40.000 toen we bezoek kregen van Urgenda en de Caring farmers, die binnen een week aanhaakten met hun 50 punten plan en er alleen al 60,000 wilden afnemen. Dat was het begon van een fantastische ontwikkeling die leidde tot het meerbomen.nu initiatief om meer dan 1 miljoen bomen tussen 15 november 2020 en 15- 3- 2021 te verzamelen en beschikbaar te maken voor voedselbossen, biodiversiteitsontwikkeling en vooral klimaatbossen. Dit ging gepaard met veel publiciteit en het losmaken van energie. Meer hierover in H 3.5.

Ad 2: We kwamen voor het 2e jaar op rij in de Duurzame op 100 van Nederland

In 2019 kwamen we binnen in de Nationale Trouw Duurzame top 100 lijst op plek 21. In 2020 stonden we er weer in, weliswaar op plek 79, maar toch. In 2019 en 2020 was de focus van de lijst gericht op bottom-up initiatieven. Daar horen we wel bij. Wat de jury overwegingen waren voor deze plek is onduidelijk en afhankelijk van allerlei krachtenvelden en actualiteiten. Hoe dan ook we zijn er trots op en blij mee. En nu maar kijken hoe het in 2021 gaat met de landelijke meerbomen.nu actie.

Ad3: Nieuwe projecten 2020

2020 was ook een mooi jaar om dat er verschillende projecten in de regio bijkwamen:

- Fort Hoofddorp. In april werd het gerestaureerde fort Hoofddorp van de stelling van Amsterdam geopend voor het publiek en werden we gevraagd om de buitenruimte van het fort te beheren.

Die is 8000 m² groot. Omdat dit fort niet alleen ecologische, recreatieve maar ook cultuur-historische elementen omvat, hoopten we dat er snel een groep mensen geïnteresseerd zouden zijn om de handen uit de mouwen te steken. Van de 30 mensen van een info-avond is inmiddels een stabiele groep van ca 15 mensen wekelijks actief. We beheren het groen, leggen een groentetuin en bloemenweides aan en er zijn nog vele plannen om er iets moois van te maken

- Fort Kudelstaart. In de slip stream van het Fort Hoofddorp kregen we ook contact met de eigenaar van het nog niet gerestaureerde fort Kudelstaart (15.000 m²). En laat in 2020 is de vorming van een vrijwilligers groepje ook daar gestart.
- Landgoed Mariënheugel;

Waar het beheercontract voor het Sorghbosch in Heemstede nog steeds op zich laat wachten was het contact met de private eigenaar van het Kloosterlandgoed Mariënheugel (17 ha) een stuk productiever: Binnen drie maanden na de eerste kennismaking was er overeenstemming en ook hier was er al snel een groepje van ca 20 geïnteresseerden bereid om mee te doen.

1.3 Organisatie

Met de ambitieuze doelstellingen en de beperkte financiering van onze stichting blijft het bestuurlijk moeilijk. De doelstellingen van de stichting zijn zoveel omvattend en onze ecologische en maatschappelijke doelstellingen staan soms zo ver af van de gangbare mores in de samenleving, dat het moeilijk is om bestuursleden te vinden die in staat zijn de vertaalslag te maken tussen wat we doen en waar we heen willen. Wat we in feite nodig hebben, is een aantal bestuursleden met een groot maatschappelijk en politiek netwerk die full time in dienst komen om het eindeloze overleg in kantoor tijd wat nodig is met instituties en overheden, te voeren. Maar daarvoor ontbreken de fondsen omdat natuur en groen meer gezien worden als een kostenpost, waarop steeds verder op bezuinigd wordt. Dat is een soort catch 21 situatie waar we als stichting nog onvoldoende antwoord op hebben. Onze aanpak vereist bijna full time inzet en dat is voor de meeste bestuursleden die zich vrijwillig in zetten op termijn meestal teveel gevraagd. Iedereen snapt dat waar we voor staan belangrijk is, maar om (de in het boekje Code Rood) geschetste aanpak te realiseren is een klus, waar velen zich aan vertillen.

De bestuurssamenstelling in 2020 was daarmee : Franke van der Laan, Nanda Verbeek, Ton van Oostwaard en Sytske Seetz.

Directeur van Stichting M.E.E.RGroen is F.B. (Franke) van der Laan.

In zijn werkzaamheden wordt hij bijgestaan door een team, dat deels als ZZP-er wordt betaald en anderdeels op vrijwillige basiswerkzaamheden organiseert en begeleidt.

De kern van het team bestond uit:

- Joop v/d Pol: Coördinator Werkgroep Wijk tuin Houtwijkerveld
- Jeroen Doesburg: Coördinator Jansonius natuurstrook werkgroep
- Loek en Els vd Kreke: Coördinatoren werkgroep Fort Hoofddorp

Aangevuld met ervaren vrijwilligers zoals Adri Huibers, Marlied Collet, Nanda Verbeek, Petra Brinckman, de boswachters van Groenendaal Rogier Veldhuisen en Cees Versluis die allerlei taken en werkzaamheden zelfstandig verrichten en/of groepen kunnen begeleiden.

In 2020 hebben we het gebruik van App groepen geïntensiveerd, waardoor veel mensen directer betrokken zijn bij projecten in hun buurt en zelf vragen kunnen stellen en initiatieven kunnen ontplooiën. Op 10 MEERGroen projecten werkt dit nu zo en ook zoveel mogelijk projecten in den lande proberen we met deze werkwijze zelfstandiger te laten functioneren.

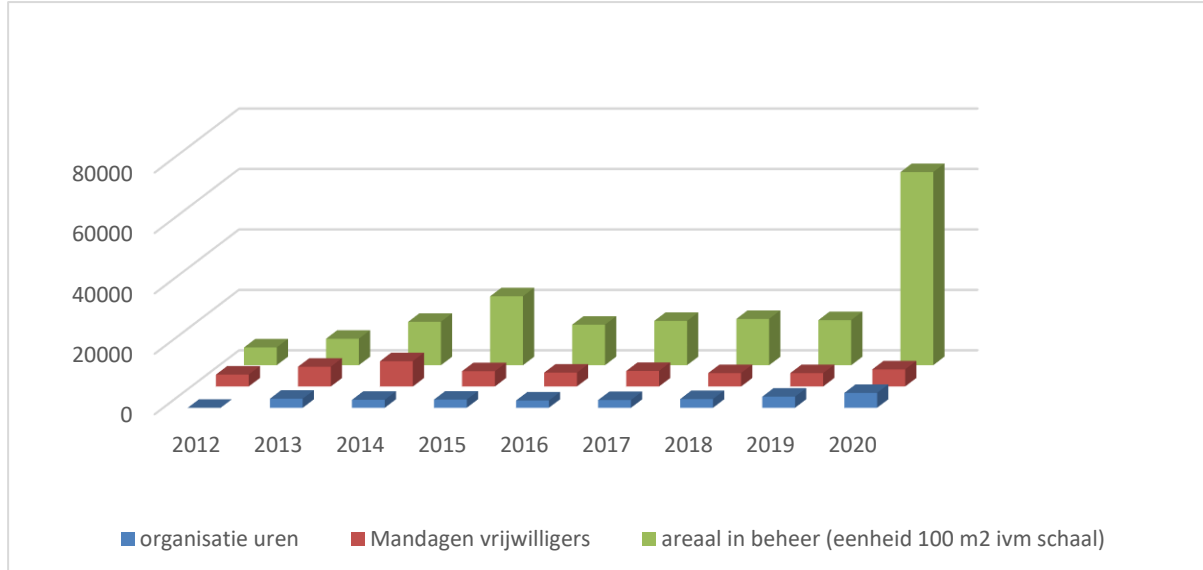
In totaal werden in 2020 door ruim 950 (was 740 in 2019) verschillende mensen ruim 5700 (was 4400 in 2019) mandagen aan werk verzet op ruim 600 ha (was 150) in 38 (was 35) verschillende projecten. Op de samenstelling van het vrijwilligersbestand en de op verschillende projecten wordt verder ingegaan in Hoofdstuk 3.

Hoofdstuk 2: Ontwikkeling deelname

Het MEERGroen burgerparticipatie-model is zo flexibel mogelijk in het aanbod van werk, zodat bijna iedereen een onderwerp of een activiteit van zijn gading kan vinden:

Het werk varieert van ‘buffelen’ tot fysiek lichte werkzaamheden of gastheer/gastvrouw zijn, stadslandbouw, natuurbeheer en natuurontwikkeling, het werven, begeleiden en opleiden van vrijwilligers, planten kweken, maken van video documentaires (zie website en youtube kanaal St.meergroen), foto documentatie, columns en blogs, educatieve routes maken inclusief rondleiden, fondsenwerving, technische werkzaamheden zoals het bouwen van nestkasten, insectenhôtels en dan natuurlijk bestuurlijk werk, waaronder financieel beheer, netwerken, publiciteit, fondsenwerving, acquisitie en projectontwikkeling.

In tijdsbesteding zijn we ook zo flexibel mogelijk: Er wordt gestreefd naar een vaste groep deelnemers die een bepaald project of gebied in ‘eigendom’ neemt en er wekelijks of maandelijks aan werkt. Deze werkgroepen worden aangevuld door groepen vrijwilligers die af en toe, b.v. op een teambuildingsdag, op NLDoet, de nationale natuurwerkdag, Earth Day, of voor een stagedag komen helpen. We zeggen wel eens dat het bij MEERGroen elke dag NLDoet en nationale natuurwerkdag tegelijk is. En hoe groter en gemotiveerder de groep is, die zich aanmeldt, hoe flexibeler wij worden in het faciliteren van de wensen. Zo worden bijna 360 dagen van het jaar en 7 dagen per week activiteiten uitgevoerd op een of meer plaatsen tegelijk. Onderstaande grafiek geeft de ontwikkeling aan van de activiteiten, arealen in beheer en de overhead aan organisatie en begeleiding.

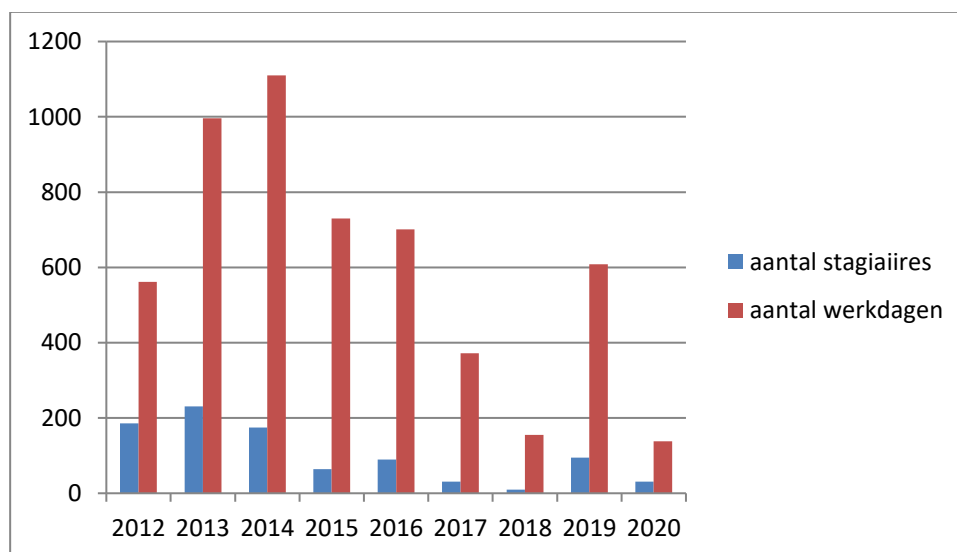
De bijbehorende getallen zijn:

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
organisatie uren	2748.5	2991	2633	2709	2405	2562	2890	3666	4918
Mandagen vrijwilligers	3942	6540	8374	5061	4567	5136	4434	4430	5670
areaal in beheer (eenheid 100 m2 ivm schaal)	5880	8755	14350	22825	13400	14657	15317	14914	63914

Dat het aantal mandagen participatie sinds 2015 gedaald is, komt vooral door het wegvallen van enkele groentetuinprojecten waarin veel mensen wekelijks actief waren: twee kas-projecten in Aalsmeer, een groentetuin in Haarlem en een in de Haarlemmermeer. En ook het areaal had na 2015 een dip omdat bij een aantal projecten met grote oppervlaktes (Groene Weelde van 40ha naar 5 ha en Begraafplaats Westgaarde ook met 40 ha de eigenaren om verschillende redenen afzagen van ecologisch beheer en burgerparticipatie). In 2020 neemt de oppervlakte in beheer sterk toe. Dit is een direct gevolg van het Meerbomen.nu project waardoor er door het hele land zowel oogst- als plantprojecten zich aangemeld hebben. De gemelde oppervlakte is een conservatieve schatting van het areaal waarbij we zelf direct betrokken waren. Buiten deze ca 500 ha gaat het om nog veel meer gebied, mogelijk zelfs 25000 ha gebied om te beheren tbv oogsten, verdeeld over tenminste 100 terreinen. Ook zijn ca 900 plant locaties aangemeld voor totaal ca 10,000 ha hagen, struwelen en talloze voedselbossen, klimaatbossen en -bosjes en wegcoulissen. De meeste plantlocaties planten de eigenaren overigens zelf. Dit is samen met de ca 2000 vrijwilligers die zich inmiddels door het hele land hebben aangemeld een zeer positieve ontwikkeling!

2.1 De impact van Corona

De samenstelling van het MEERGroen vrijwilligersbestand is door de gekozen aanpak heel variabel. Zo zijn er mensen die bijna elke dag van de week meewerken, mensen die 2 of 3 dagen per week werken, mensen die elke week een vaste dag meewerken, of eens in de maand. En er zijn mensen die een project geadopteerd hebben en een paar keer per jaar (bv 5x) of zelfstandig naar eigen inzicht of beschikbaarheid werken soms meer dan 20 keer per jaar. In totaal omvat deze 'vaste' kern ca 60 mensen. Een aparte categorie bestaat uit stagiaires. Daarvan waren er dit jaar 31, een stuk minder dan vorige jaren. Er is al jaren een dalende trend sinds de maatschappelijke stage niet meer verplicht is. In die hoogtijdagen waren er wel 200 stagiaires. Vorig jaar waren er nog 95. Dat waren vooral MBO en HBO stagiaires, die 2 maanden of een heel school jaar werkten. Vandaar dat het aantal werkdagen in 2019 zo hoog was. De terug val dit jaar is 100% gerelateerd aan de manier waarop scholen met de Corona situatie om zijn gegaan.

En een derde en de grootste categorie vrijwilligers bestaat uit bedrijven of instellingen, die in het kader van NLdoet, team building of een MVO/MBO (Maatschappelijk Verantwoord of Betrokken Ondernemen) activiteit een of meer dagen komen helpen. Ook bij bedrijven was er een enorme terugval in deelname. Het begin van de eerste Corona piek viel nl gelijk met NLdoet. En daar na is het in 2020 niet meer goed

gekomen met de bedrijven. Ook de bedrijven die zich aangemeld hadden met 50, 100, 200 en zelfs 400 deelnemers hebben zich terug getrokken.

Dat we toch van 731 individuele deelnemers in 2019 op bijna 1000 gekomen zijn in 2020, is voor het grootste deel terug te voeren op de enthousiaste deelname aan de meerbomen.nu actie door losse vrijwilligers. Landelijk hebben zich daar tot op heden ca 2000 mensen voor aangemeld door heel Nederland. Veel daarvan hebben ook in het najaar meegewerkt bij bomenverzamelacties, ook bij ons in de regio. Zonder Corona zou de deelname een veelvoud geweest zijn. We hopen dat we dat in 2021 gaan zien.

In feite is de regelgeving rondom Corona nogal vreemd. Corona-besmetting is een verschijnsel dat gerelateerd is aan het te dicht op elkaar zitten van mensen (en dieren). In kerken, bars, dansfestijnen, koren, voetbalstadions, black Friday, etc. is besmetting een reëel risico. Maar dat ook het werk in groepjes van 2 of 4 in een landgoed of bos van 10 of 500 ha ook onder de regels van verboden 'evenementen' valt, is vanuit ecologisch perspectief niet te bevatten. Die regelgeving is alleen te snappen vanuit bureaucratisch 'kantoor'denken die of niet denkt aan buitenwerk of te bang is voor het maken van een uitzondering. Heel jammer. En dat is niet het enige wat scheef zit aan regelgeving vanuit dat perspectief.

Corona proof uitsorteren, tellen en bundelen van 30 soorten zaailingen

Hoofdstuk 3: Werkzaamheden inhoudelijk

Toelichting bij de projecten :

Er is een verscheidenheid aan projecten op uiteenlopende gebieden in uitvoering: natuurbeheer en stadslandbouw, maar ook het bouwen van insectenhôtels, de aanleg van boomgaarden, de bouw van natuurspeelplaatsen, de opleiding en begeleiding van stagiaires, jeugdactiviteiten, het organiseren en het oprichten van burgerparticipatieplatforms. Daarbij komen werkzaamheden voor als voordrachten, lezingen, vergaderingen, websites het opzetten van financiering en organisatie en het maken van documentaires. Het doel van de projecten is, mensen de gelegenheid bieden kennis, ervaring, beleving en affiniteit op te laten doen door zelf verantwoordelijkheid te nemen en zelf de handen uit de mouwen te steken voor een bijdrage aan de sociale en ecologische leefomgeving. In tabel 1 wordt een overzicht en verantwoording gegeven van soorten activiteiten, het startjaar, het areaal, het aantal deelnemers (in mandagen), de begeleiding/organisatie (in uren). Er zijn projecten bij die langer lopen dan Stichting MEERGroen bestaat. Dit komt omdat die projecten eerder zijn gestart en in 2011 door MEERGroen zijn overgenomen/gecontinueerd die eerst door de beheerder van De Heimanshof waren gestart. En dat was dezelfde persoon als de directeur van MEERGroen.

3.1: Organisatie

'Organisatie' omvat alle activiteiten, meestal van directeur en bestuursleden die niet rechtstreeks aan een project gekoppeld kunnen worden, zoals bestuurlijke activiteiten en vergaderingen, rapportage, boekhouding en administratie, netwerken en contacten onderhouden, de aanloopfase voor nieuwe projecten, lezingen geven en vergaderen, nieuwe vrijwilligers zoeken plus inwerken en acquisitie activiteiten, voordat een project operationeel wordt. Daar hoort ook bij het aanwezig zijn op talloze sociale media van bv vrijwilligerscentrales in de regio, persberichten maken, het organiseren en bekend maken van landelijke gerelateerde activiteiten zoals NLdoet, Burendag, Nationale Natuurwerkdagen, Earth Day, Fête de la Nature, etc. en het inspelen op de behoefte van bedrijven en organisaties voor team building, MVO en MBO activiteiten het schrijven en opvolgen van projectvoorstellen en opvolgen en invullen van financieringsmogelijkheden, etc. De uren voor de organisatie van de meerbomen.nu actie zitten hier niet in verwerkt. Die staan onder project 23 vermeld.

3.2: GreenTeens

De GreenTeens van De Heimanshof waren niet gecharmeerd van de manier waarop deze vereniging afscheid nam van de beheerder die de tuin en de vereniging 15 jaar lang had opgebouwd en begeleid. Zij zijn eind 2019 overgestapt naar Stichting MEERGroen. Er zijn in 2020 minder dan de gebruikelijke maandelijkse activiteiten gehouden. De eerste 3 maanden van het jaar inclusief de jaarlijkse collecte week (voor Jantje Beton) kon nog net plaats vinden voor de Corona problematiek losbarstte. De eerste activiteit was samen met een kokschoon een dagje eten uit de natuur, midden in de winter. Zo werd in februari een heerlijk 3 gangen menu bij elkaar gezocht, bereid en genuttigd.

De GreenTeens 'eten uit de natuur in februari' dag

Daarna volgde het bouwen van een egelkast, die vervolgens bij een bezoek aan de egelopvang in Haarlem als cadeau werd aangeboden. In totaal zijn er 6 ipv gebruikelijke 12 activiteiten gehouden en is ook het zomer kamp niet door gegaan. Laten we hopen dat dat in 2021 weer vaker kan.

Het overhandigen van de zelf gebouwde egelkast aan de Egelopvang

Tabel 1: Projecten overzicht 2020

Onderstaand staan de projecten van 2020 aangegeven met de aantallen mandagen en organisatie uren en de aantallen vrijwilligers die er in hebben deelgenomen. De nieuwe projecten van 2020 staan aangegeven **in kleur**.

volgnr	Project	startjaar	opp 2020 (ha)	Manda-* gen 2020	org. uren	Deelne Mers**
A	Organisatie					
1	Organisatie	2011	nvt	521,0	1609,5	8
2	Greenteens	2010	nvt	24,5	9,0	15
B	Natuurmarketing					
3	Columns en vlogs, Nieuwsbrieven	2012	nvt	81,4	136,0	10
4	Boek Code Rood	2011	nvt	8,8	2,0	3
5	Boomweggeefactie	2009	nvt	271,8	217,0	25
C	Beheer projecten					
7	Bloemenweides Floriande HD	2008	6	54,5	51,0	12
8	Bloemenweides Overbos HD	2007	4	18,8	30,0	10
9	Bomen/Insectenpad Haarlemmermeerse Bos	2007	2	0,0	2,0	2
10	Groene Carré HD	2009	1	51,0	82,8	60
11	Groene Weelde HD	2010	5	29,0	19,0	25
12	Houtwijkerveld wijktuin HD	2010	2.5	198,3	59,0	45
13	Wandelbos Hoofddorp	2012	6.5	23,8	20,0	8
14	Rotsen veld HD	2011	1	32,5	40,0	10
15	Kaagtuin en Smikkelroute	2008	1	0,0	1,0	1
16	Meermond HS	2013	5.5	599,5	223,0	25
17	Kloosterlandgoed Mariënheuvel HS	2020	17	128,8	24,0	45
18	Landgoed Groenendaal HS	2015	90	127,8	38,0	45
19	Sorghbosch HS	2018	6	105,3	25,0	40
20	Pup-up parkje HD	2017	0.02	30,0	55,0	10
21	Zonnepanelen veld HD	2017	0.5	4,3	6,0	5
22	Jansonius terrein HD	2018	1	88,6	97,5	15
23	Meerbomen.nu	2020	500	1570,5	547,0	250
24-30	Bloemenweides Heemstede	2018/2019	2,64	37,3	54,0	20
31	Bloemenweides Haarlem	2020	0,2	1,8	5,0	5
32	Fort Hoofddorp	2020	0,8	270,3	128,0	30
33	Fort Kudelstaart	2020	1,5	10,0	10,0	10
D	Bouwprojecten					
34	Insectenhotels	2009	nvt	146,0	110,0	30
E	Stadslandbouw					
35	Groente/Heemtuin Geniedijk HD	1996	0.2	229,3	408,0	8
36	Voedseltuin Park 2020	2015	0.45	921,1	832,5	30
37	Tuin Den Burgh	2018	0.1	85,3	77,0	15
	totaal		639,14	5670,7	4918,3	nvt
F (extra)	Educatie					
38	Stagebegeleiding/deelname	2008	nvt	138,25	136	31

*: Met mandagen worden hier vrijwilligersmandagen bedoeld. Die zijn meestal niet 8 uur, maar 6 of 7 uur, waarvan circa 1-2 uur besteed wordt aan rondleidingen, socialiseren, koffie drinken, etc. en er 4-6 uur netto echt gewerkt wordt.

**De deelnemers per project kunnen niet opgeteld worden omdat veel mensen aan meerdere projecten meewerken.

*HS=Heemstede;HD=Hoofddorp

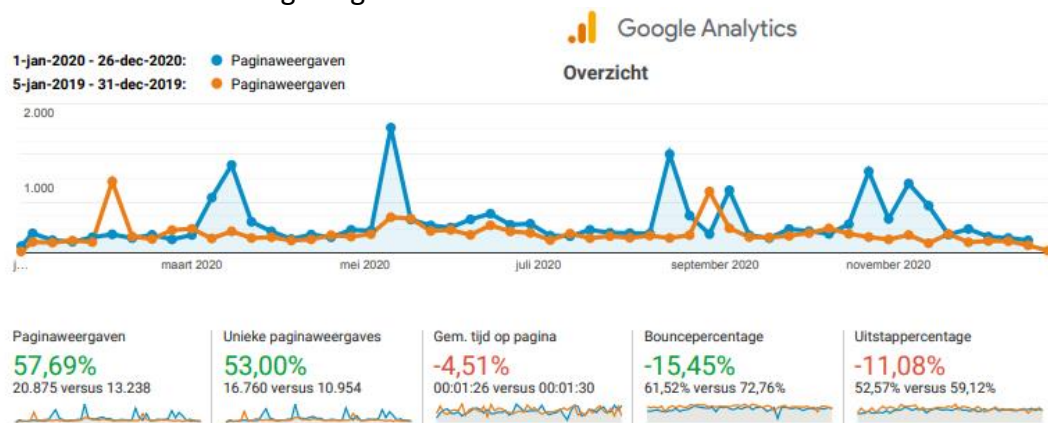
3.3 Natuurmarketing

3.3.1: Publiciteit (nr 3 in tabel 1)

Natuurmarketing is een essentieel onderdeel van ons werk. Gezien de vooroordelen die er over het werken in de natuur bestaan, is een permanente stroom van nieuws nodig om te onderstrepen hoe leuk, voldoening schepend en gezond het is om samen de handen uit de mouwen te steken en om door te geven hoeveel inspiratie en energie dat op kan leveren. Die stroom van nieuws is bedoeld om steeds meer mensen te bereiken en levert op termijn hopelijk het draagvlak op waardoor ze besluiten om ook een keer te komen kijken en mee te doen.

Onze natuurmarketing in 2020 bestond uit:

- Persberichten over activiteiten (in 2020 8 x)
- De tweewekelijkse Flora en Fauna column in de HC en op de website en 23x in 2020. Tot 2015 verscheen deze column wekelijks en door een bezuiniging bij de krant daarna om de 14 dagen. Inmiddels zijn er bijna 600 columns verschenen. De column is gericht op het onder de aandacht brengen van bijzondere flora en fauna in de Haarlemmermeer. Dus zoveel soorten zijn er inmiddels behandeld van de ca 10.000 soorten die er in de polder voorkomen. De gedachte achter de column is dat als het algemene beeld is dat de Haarlemmermeer 'een kleibak is met wat aardappels, onkruid en veel kantoren' dat er minder zorgvuldig met het beheer van de openbare ruimte wordt omgegaan dan wanneer men zich realiseert dat er talloze bijzondere en zeldzame soorten voorkomen en dat er ook in de Haarlemmermeer bijzondere natuur voorkomt die de moeite waard is om een eigen plekje te gunnen, te bekijken en te beschermen. Een 2^e en 3^e reden voor de column is om contacten te leggen met andere natuurkenners en mensen die mee willen helpen om de handen uit de mouwen te steken. Per column komen er tussen de nul en 10 reacties, afhankelijk van het onderwerp.
- De wekelijkse blog op zaterdagavond op de website (48x) met een overzicht van wat er die week gebeurt is. (sinds 2014)
- de 2-4 wekelijks vlogs op youtube met 16 producties in 2020. Bij het maken van de vlogs, met mede als doel om ook de jongere generaties te bereiken, hebben een aantal mensen intensief meegewerkt. Insprekers in 2019 waren Job Kromhout van de GreenTeens, Franke van der Laan, Alexandra Bannink en Petra Brinckman. De vlogs lopen sinds oktober 2017 en sinds die tijd zijn er 60 gemaakt. In 2020 zijn ook de oudere filmpjes en documentaires die bv door anderen zoals de VPRO, Meerbomen.nu, RTV Amstelveen en Hilversum, Heel Haarlemmeer, SHARE meets, filmische stage verslagen, Haarlemmeer TV en KRO-NCRV BinnensteBuiten zijn gemaakt toegevoegd aan het kanaal in de vorm van playlists.
- De website stichtingmeergroen.nl. De website wordt vooral actueel gehouden met de blogs, de Flora en fauna columns en de youtube vlogs. De webmaster is Remi van der Laan, bij gestaan door Nanda Verbeek voor de vormgeving en de directeur voor de inhoud.

Google analytics biedt een interessant in kijkje in de belangstelling voor ons werk. Zonder te veel in detail te gaan zijn de volgende zaken wellicht de moeite waard:

2019 was eigenlijk het laatste jaar dat we met name regionaal werkten, In dat jaar hadden we 13000 bezoeken van 11.000 unieke bezoekers. In 2019 waren er 2 pieken in de belangstelling van beide ca 1000 'hits'. De ene was in februari door de Binnenstebuiten uitzending over bloemenweides en de tweede was in oktober door de verkiezing op plek 21 in de Trouw Duurzame top 100.

In 2020 waren er 21.000 bezoeken met wel 6 pieken tot 2000 hits. De pieken waren: in maart bij de boomweggeefdag, mei: lancering van de meerbomen.nu website, september: aankondiging van de oogstperiode van boompjes en weer de verkiezing in de Trouw duurzame top 100, en in November bij de daadwerkelijke start van de oogstperiode van meebomen.nu)

De pagina's die het meest bezocht worden (telkens 2019, 2020) waren: homepage (3360,6170, + 84%), actueel (765, 3176, + 315 %), wie zijn wij (1400, 2350, + 60 %), de wekelijks blogs (744,1878, + 150 %), en de flora en fauna column (730, 950, + 32 %).

Nog steeds willen we online verkoop van insectenhôtels, andere bouwsels en boekjes via de site mogelijk maken en een cartografische entree naar alle projecten realiseren. Hopelijk komt het resultaat van het overzetten van de oude website naar een geheel vernieuwde site in 2021 online.

Artikel in het AD 21 oktober

- Twitter: Nanda heeft ook veel werk gedaan om de twitter account @Smeergroen account meer leven in te blazen met regelmatige posts (inmiddels ca 656) . Dat en de verkiezing voor de 2^e keer op rij in de Trouw Nationale duurzame top 100 lijst en vooral onze meerbomen.nu activiteiten

hebben geleid tot een flinke groei in het aantal volgers en andere contacten naar bijna 1146 (van 700 in 2019) volgers en 3937 volgend (van 3300 in 2019)

- **Meerbomen.nu** Rond de bomen actie is het af een toe een gekkenhuis geweest. Eerst rond 15 juni bij de lancering van het plan, de website en de inschrijving voor 'gratis' boompjes en de mogelijkheid tot bestellen van een miljoen bomen. Toen o.a. ook fruitbomenkwekers aanhaakten en we uit nood van de 200.000 gedoneerde boompjes er 100.000 weg gaven, ging de actie landelijk viraal. Daarna weer bij de 100.000 sneeuwballen(viburnums) actie in september. En rond de start van het uiteindelijke oogsten kwamen ook pagina grote artikelen in het Algemeen Dagblad, de Volkskrant en de regionale pers uit en volgde het jeugdjournaal, RTL 4, OP1 en een SHARE bijeenkomst van de gemeente Haarlemmermeer over biodiversiteit en het jaar werd afgesloten met een artikel in Trouw op 4^e kerst dag.
- **Nieuwsbrieven.** Om de communicatie met belangstellenden te intensiveren, is er in 2018 een nieuwsbrief gestart die vooral gericht is op de bedrijven rondom de Voedseltuin van Park 2020. Deze nieuwsbrief verschijnt 1x per 1 of 2 maanden (afhankelijk van het seizoen). In 2020 zijn er slechts 2 gemaakt om dat de kantoren door de Corona situatie een groot deel van het jaar leeg bleven. Door de internationale bezetting van de omringende kantoren wordt deze in het Engels uitgebracht. Hierop zijn inmiddels 300 abonnees ingeschreven.

Community Food Garden Park2020

September 2019

Into the greenhouse

Voorbeeld van de eerste pagina van de Park2020 nieuwsbrief

Deze Park2020 nieuwsbrief heeft als vaste elementen: een uitnodiging om langs te komen en individueel of als bedrijf mee te helpen of producten af te nemen, de aankondiging van komende activiteiten, de beschikbare producten van het seizoen, en nieuws over de (toenemende) biodiversiteit in Park 2020.

- Via een mailing naar alle MEERGroen contacten is er in 2019 een algemene nieuwsbrief gestart met inmiddels 250 abonnees met algemene ontwikkelingen zoals de verkiezing in de Trouw duurzame top 100. Deze nieuwsbrief is 1x verschenen in 2020. Voor de inhoud van de nieuwsbrieven is de directeur meestal verantwoordelijk en voor een aantrekkelijke vormgeving en de verzending staat Nanda Verbeek garant.

3.3.2 Boek Code Rood: In Oorlog met onze leefomgeving (nr 4 in tabel 1)

Wat we als MEERGroen willen, de analyse en drijfveren daarachter en hoe we het doen, is nogal een verhaal. Dat verhaal is het best samen te vatten met de bekende slogan: 'Think Global, Act Local'. Het is over de jaren gebleken dat dat voor de meeste mensen een ver van hun bed concept is. En dat komt weer omdat de wereld zo ingewikkeld is gemaakt met die 7.5 miljard mensen die door elkaar krioelen en elkaar en hun toekomst vooral in de weg zitten, dat de meeste mensen zich terugtrekken in een zelf gekozen mini wereld en de boel de boel laten. Of dat nu hun taakomschrijving is of de voetbalclub of gezin. Ook biologen, die zouden moeten kunnen zien dat de menselijke samenleving zijn eigen leefomgeving en toekomst in gevaar brengt, lijken dat te doen, door zich vooral te focussen op detail onderwerpen zoals; 'orchideeën', 'vogels' of minutieus wetenschappelijk onderzoek. Als Stichting MEERGroen leven en werken we vanuit het idee dat het anders moeten kunnen: dat je van elke dag een feestje kunt maken, voor jezelf, je wijk, de samenleving en de natuur en niet voor 20 jaar en dan na ons de zondvloed, maar volgens een concept dat nog 100.000 jaar mee kan. Maar dat vereist wel dat we een zachte landing moeten regelen voor de vele ecologische crises die we als homo economicus oproepen. Dat is een groot verhaal, dat de niet zomaar in 10 minuten vertelt kan worden en dat nogal binnenkomt. Daarom hebben we deze analyse en de aanpak maar eens op papier gezet, zodat het rustig gelezen en herlezen kan worden. Dit boek is na 10 jaar schrijven en bijslijpen in 2018 in druk verschenen. We hopen dat het op deze manier kan bijdragen aan het verspreiden van het MEERGroen gedachtengoed en het op gang brengen van een maatschappelijke discussie, die hopelijk leidt tot het uitbouwen van MEERGroen of partnerschappen buiten de regio waar we tot nu toe werken.

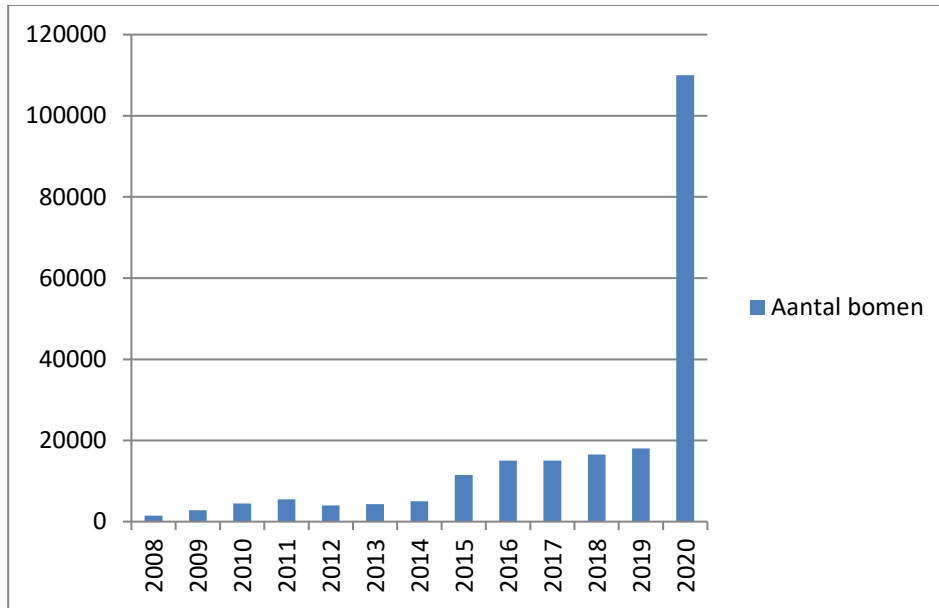
Inmiddels zijn 350 van de 500 gedrukte exemplaren verspreid. En gezien onze ambitie om met projecten als meerbomen.nu ook niet Nederlands sprekenden in Nederland te bereiken en buiten de grenzen in Europa aan de gang te gaan wordt er gewerkt aan een Engelstalige en geactualiseerde versie.

3.2.3 Boomweggeefactie (nr 5 in tabel 1)

De boomweggeefacties houden in, dat de hele herfst en winter bomen verzameld worden, die t.g.v. de nationale boomfeestdag rond 15 maart en tot 1 april weggegeven worden, met alles wat daar aan publiciteit en activiteit bij komt kijken. De boomweggeefacties (sinds 2009) bestaan uit het beschikbaar stellen van verzamelde bomen en stuiken aan particulieren om hun tuin en terreinen natuurvriendelijk mee in te richten. In 2020 is de activiteit verplaatst van De Heimanshof naar Park 2020.

De boompjes komen vrij bij ecologisch beheer van bosgebieden in de winter. Dat is dus gratis en ook de vrijwilligersuren kosten niet veel. Daarom geven we als een statement in een samenleving waar alles om geld lijkt te draaien, die boompjes gratis weg aan iedereen die zijn tuin of terrein natuurvriendelijk(er) wil inrichten. Het jaar 2020 leek normaal te verlopen tot 5 maart 2020. Toen hadden we op Park2020 ca 40.000 boompjes van 100 soorten klaar staan voor de boomfeestdag rond 18 maart. En toen kwamen Urgenda en de Caring Farmers langs in de persoon van Hanneke van Ormondt en die zag met ons de potentie van deze aanpak om de zorg over het klimaat om te zetten in een handelingsperspectief. En vanaf dat moment ging het snel: 6 maart was er een mailtje uit naar 20 Caring Farmers (die met Urgenda verbonden zijn) en voor 10 maart waren er 60.000 bomen besteld. Dat was naast de 40.000 waarvoor al een bestemming was een stimulans om de turbo erop te zetten. Ongehinderd door de eerste Corona golf hadden we 18 maart die 110.000 boompjes beschikbaar.... en die waren 1 april allemaal geplaatst. Hoe het na 1 april verder ging, zie H3.5

Een grafiekje van de ontwikkelingen sinds 2009 staat onderstaand.

Verloop van de Boom weggeefactie

De boomweggeefactie wordt in toenemende mate een grootschalig project, met name waar het gaat om de aanleg van klimaatbossen. De 110.000 bomen van 2020 zijn namelijk vooral de meest ecologisch waardevolle soorten zoals meidoorn, sleedoorn, vlier: soorten die bloeien en bessen leveren. Deze zaailingen zijn afkomstig uit de ca 150 ha terrein die we zelf beheren, vooral in de Haarlemmermeer en Heemstede. Als we alle ‘bulk’ bomen zoals esdoorn, iep, wilg, berk, es, etc. ook zouden verzamelen dan zouden we jaarlijks structureel wel 200.000 bomen kunnen oogsten. Genoeg om elk jaar 20 ha klimaatbos aan te planten voor een fractie van de kosten van de reguliere aanpak. Dat zien wij mede als een belangrijke manier om burgers en bedrijven die zich zorgen maken over de klimaatcrisis, maar die niet weten wat ze er aan kunnen doen, de gelegenheid te geven om iets te doen (CO2 vastleggen, fijn stof en stikstof invangen, etc.) En dat kan een positieve attitude stimuleren op basis waarvan er steeds meer actieve betrokkenheid en daadkracht ontstaat.

De oogst van 1 dagje zaailingen verzamelen: 3000 stuks van 20 soorten

3.4: Beheerprojecten

Het overgrote deel van de projecten valt onder de beheerprojecten. We bespreken ze per gemeente.

3.4.1 Haarlemmermeer

3.4.1.1: Ijtochtzone (nr 7 en 8 in de tabel) , Houtwijkerveld (nr 12), Stenenveld (nr14) Jansonius natuurstrook (nr 22) in tabel 1

Op 1 september 2018 ging een driejarig nieuw beheercontract in voor 4 projecten. 2020 was het derde volle jaar dat we het beheer konden doen. En inmiddels is het contract verlengd met een 4^e jaar: In 2019 werd een groot deel van het werk verzet door groepen van buiten bij NLdoet, stages en bedrijven. In 2020 is bijna alle werk door omwonenden en de vaste werkers gedaan, omdat NLdoet, stages en bedrijven activiteiten afgelast werden vanwege Corona. Dat we toch ongeveer even veel werk verzet hebben, geeft aan dat er meer participatie uit te buurt is ontstaan. Het instellen van groepsapps per project heeft daar bij geholpen. Alleen in Houtwijkerveld is er wel door groepen van buiten gewerkt onder de vlag van Meerbomen.nu. Daarmee kon een groot deel van het achterstallige boswerk waar we in andere jaren niet genoeg aan toekwamen, ingehaald worden en het leverde 1000-den zaailingen op voor klimaatbos aanplant.

In onderstaande tabel staan de uren organisatie en begeleiding en de mandagen vrijwilligerswerk, die in 2020 besteed zijn aan deze projecten. De status van 2019 staat erachter tussen haakjes vermeld.

Haarlemmermeerse projecten 2020		Nb: (2019)	Nb: (2019)	
nr	projectnaam	organisatie	Mandagen	
		in uren		
1	Houtwijkerveld	59(39)	198,25(70)	
2	Floriande	51(64,5)	54,5(86,5)	
3	Overbos	30(360)	18,75(88,5)	
4	Jansonius	97,5 (81,5)	88,5(93,5)	
5	Stenenveld	40(62,5)	32,5 (60)	
	Totaal	277,5(283,5)	360(398,5)	

In 2019 is er in Houtwijkerveld een structurele actie uitgevoerd op de bloemenweide die mede door de vast aangereken klei en de resulterende nattigheid niet goed uit de verf kwam. Die actie bestond uit het doorfrozen van 40 m3 compost. En daarmee lijkt de gewenste situatie te zijn gecreëerd. Want in 2020 is er voor het eerst massale kiem planten ontwikkeling op eigen zaad tot stand gekomen.

nr	projectnaam	Vaste groep	Losse groepen	Welke groep
1	Houtwijkerveld	10	45	Meerbomen.nu
2	Floriande	8	0	
3	Overbos	5	0	
4	Jansonius	8	0	
5	Stenenveld	10	0	
	Totaal	41 (35)	45 (120)	

Voor het machinewerk (maaien, hooien, frezen) is Loonbedrijf RVR ingehuurd waarmee een steeds een mooiere combi groeit in het uitbuiten van de voordelen van handmatig en machinewerk.

RVR heeft een speciale maaimachine ingezet om riet in de Overbos orchideeën weide te maaien en te hooien, die de bodem niet kapot rijdt en verdicht

In de onderstaande tabel staat hoe vaak er in de projecten gewerkt is en wat de werkdag (en) met het grootste aantal mensen is geweest.

Haarlemmermeerse projecten 2020			Grootste
nr	projectnaam	aantal	werkdagen
		Keren (2019)	Mandag (2019)
1	Houtwijkerveld	25(27) x	72, 19,19 (27)
2	Floriande	19(31) x	5 (12)
3	Overbos	14(27)x	5 (60)
4	Jansonius	28(26) x	11(15)
5	Stenenveld	12(17)x	6(10)

Elk jaar proberen we een grootschalige achterstand weg te werken. Dit jaar was dat de doorgeschoten rietwortel ontwikkeling vanuit de amfibieënpoel de bloemenweides in op het Jansonius terrein. 7 x is daar een machine doorheen gegaan met ploegen, haken, frezen en om het weer rul te maken en in te zaaien. Handmatig is er bijna 20 m3 riet wortels verwijderd. Vanaf nu is het een kwestie van bijhouden. Ook de amfibieënpoel (van 3000 m2!) was na 10 jaar bijna dichtgegroeid met lisdodde en riet. Die zijn er tijdens de hittegolf in augustus ook uit getrokken en gespuit door er doorheen te waden.

Het met haken lostrekken van de klei met rietwortels op het Jansonius terrein

Het uitrapen en lostrekken van (20 m3) rietwortels

3.4.1.2 Bomen- en insectenpad in het Haarlemmermeerse bos (nr 9 in tabel 1)

Deze educatieve paden zijn in 2007 en 2008 ingericht en sinds die tijd hielden we het beheer bij, in overleg met de boswachters. In 2019 en 2020 zijn er 2 ontwikkelingen geweest, die dit doorkruist hebben. De eerste is dat de beide boswachters met pensioen zijn gegaan en de nieuw aangenomen boswachters geen

belangstelling voor/affiniteit met het continueren van de relatie hadden. De tweede ontwikkeling was dat boven een deel van het insecten pad een hoogspanningsleiding afgebroken is, waarvoor bijna alle groen eronder vergraven werd. Mede door het niet op gang komen van het overleg met de nieuwe boswachters is er niets meer over van wat er was, behalve een insectenhotel, dat nu al meer een jaar lang met hekken omsloten verlaten in de bramen staat. Datzelfde geldt voor de bomenroute en de bijbehorende informatie borden. En ondanks pogingen om daar via allerlei kanalen beweging in en herstel op gang te krijgen is dat nog niet gebeurt. Een beetje frustrerend, zoals zo vaak. We blijven het proberen

3.4.1.3 Spaarnwoude

In drie gebieden van recreatieschap Spaarnwoude zijn we actief sinds 2009: Groene Weelde, Groene Carre Zuid en Boseilanden.

Groene Carre Zuid (nr 10 in tabel 1)

Rond Nl doet maaien en hooien we de orchideeënkuil op het Groene Carre ook altijd en verwijderen we berken- en wilgenopslag. Helaas werden de meeste Nl doet activiteiten dit jaar gecancelld omdat 12 maart de eerste Corona golf zich aan diende. Zo ook het bedrijf dat zich hiervoor ingeschreven had. Met een paar eigen mensen hebben we het de week erna alsnog gedaan en meteen boompjes verzameld voor de boomweggeefactie van 18 maart dit jaar. In de in 2009 gecreëerde voedselarme brakke en vochtige laagte, blijven de bijzondere ontwikkelingen zich opvolgen. Op minder dan 1 ha groeien er inmiddels 2000 rietorchissen, 30.000 moeraswespenorchissen, 200 brede wespenorchissen, 1000 zomerbitterling, 200 rondbladig wintergroen, 500 moeraskartelblad (2019: 150) en 3 soorten ogentroost, 3 soorten duizendguldenkruid. De laatste spectaculaire ontwikkeling is dat parnassia (een duinvallei plant) zich tot meer dan 20.000 exemplaren (van 10.000 in 2019) heeft uitgebreid.

In het kader van ons '1+1=5' model verwijderen we overtallige boompjes die elders ruimte krijgen om uit te groeien

Al deze soorten zijn bijzonder of heel bijzonder en veel staan op een rode lijst als bedreigd. En daarnaast staan er nog 60- 80 andere soorten. In feite is dit terrein dat als duinvallei op Schiermonnikoog niet zou misstaan. Daarom stellen we hierbij voor niet meer over de orchideeënkuil met amfibieënpool, maar over de orchideeënvlei te spreken. En in de bosjes broeden o.a. blauwborst, fitis, tjiftjaf, zwartkop, winterkoning en nachtegaal. Ook op paddenstoelengebied is het een bijzonder terrein met o.a. met de knalrode zwart wordende wasplaat, de fopzwam en verschillende soorten melkzwam.

In totaal is er 6 keer gewerkt in het Groene Carre. Het wegvallen van NLdoet werd ruim gecompenseerd door 2 werkdagen met 30 en 10 mensen in november voor de meerbomen.nu activiteit. In totaal zijn er ruim 80 mandagen werk verzet, waardoor we niet alleen in de orchideeënvlei alles op orde kregen, maar ook in het bosgedeelte flinke voortgang konden maken bij het terugdringen van het achterstallig onderhoud aan de massale groei van zaailingen.

Groene Weelde en Boseilanden (nr 11 in tabel 1)

Ook in de Groene Weelde, waar we een aantal orchideeënwedges bijhouden sinds 2009, liet het bedrijf dat zich had opgegeven (met 50 mensen!) verstek gaan. In dit geval niet door de Corona, maar door andere redenen. Van de 50 aangemelde mensen kwamen er maar 2 opdagen. En ook hier hebben we het geprobeerd te compenseren via de meerbomen.nu actie. Op 1 van de 2 geplande dagen in december kwamen er 12 mensen. De 2^e dag moest afgelast worden door de 2^e Corona lock down. Het valt niet mee...De meerbomen.nu actie gaat echter door. In 2021 zijn er vast nieuwe kansen om dagen met vele deelnemers te houden.

Genoeg zaailingen om te oogsten in de Groene Weelde: en geeft ruimte voor 4 soorten orchideeën

3.4.1.4 Wandelbos Hoofddorp (nr 13 in tabel)

In het Wandelbos Hoofddorp (nr 11 in tabel 1) was na vier jaar werk aan achterstallig onderhoud aan bramen, grote en kleine zaailingen en berenklaauwen een fase bereikt dat het werk tot regulier

systematisch onderhoud kan worden beperkt in het oude deel uit 1936 (4.5 ha). En er was ook begonnen met systematisch onderhoud in het nieuwe deel uit 1975 (3 ha). Jammer genoeg heeft het inspraakproces over het 'Stadspark Hoofddorp' onze werkzaamheden doorkruist. Op een laag pitje vindt nog af en toe overleg plaats om weer aan de gang te gaan, maar dat heeft nog niet geleid tot resultaat. Wel zagen we dat in het nieuwe deel sinds ons vertrek geen onderhoud aan het bosplantsoen meer plaats had gevonden. In het kader van het meebomen.nu project hebben we daar in overleg met de Paswerk werkploeg wat werk gedaan en overtallige boompjes geoogst.

3.4.1.5 : Pop Up Parkje raadhuisplein (nr 20 in tabel 1)

In 2017 deden we een oproep om meer aandacht aan natuurspeelplaatsen te geven. Daar heeft de ondernemersvereniging Hoofddorp op gereageerd, die de oude skatebaan voor het Raadhuis een rol in de vergroening van het stadscentrum wilden geven. In samenwerking met die ondernemersvereniging en een hovenier is er in maart 2017 een record tijd een plan gemaakt en uitgevoerd voor half april. Dat plan bestond uit de op de skatebaan al aanwezige aarde een mix van zware fruitbomen, bloem- en besdragende struikjes, vaste planten, eenjarige perkplanten en bloemenzaad te gebruiken om het Pop-Up Parkje (PUP-up parkje) annex voedselbos annex Tiny Forest er jaar rond aantrekkelijk uit te laten zien. Naast deze elementen zijn er insectenhutten en wilgentenenhutten aangelegd en is het betonnen en ijzeren hekwerk ingepakt met wilgen. In tegenstelling tot de verwachting werd dit parkje op een zeer vandalisme gevoelige plek niet binnen de kortste keren gesloopt zoals in de 2 jaren ervoor. Dat kwam aan de ene kant omdat de begroeiing zo was gekozen dat het niet uitnodigde om er door heen te lopen (stekels en brandnetels o.a) en anderzijds omdat er wanneer het nodig was, beheer werd toegepast. In de zomer zelfs elke week. Mooi was te zien dat de verschillende gewassen elkaar aanvulden in bloei en dichtheid. Het bijenbloemenmengsel zaaide zich zelf uit en bloeiden ook in 2020 een keer of 3. Dit Pop-up parkje staat op de nominatie om in 2021 bij een grootscheepse bouwoperatie van het raadhuisplein te opgeheven te worden. Door de vinger aan de pols te houden is het PUP ook in 2019 zonder noemenswaardige schade van vandalisme doorgekomen en groeien de bloem- en besdragende struiken en bomen flink door. Het parkje werkt als een magneet voor kinderen die er gaan spelen en voor mensen die er op de strategisch geplaatste boomstammen gaan zitten om te praten, uit te rusten of er hun brood op eten. En niet zelden wordt het parkje gebruikt als locatie voor groepsfoto's of selfies. Maar dat er fruit te plukken valt is nog niet veel mensen op gevallen. De meeste wijnbessen en kruisbessen eten we uiteindelijk zelf op en appels en peren worden onrijp uit de bomen getrokken.... Een bijzonder staaltje vandalisme werd er in 2020 door een verward persoon uitgevoerd. Deze dame heeft op 4 plekken met benzine brand proberen te veroorzaken op de zitstammen. Het is nergens gelukt, maar grote brandplekken die niet weg te werken zijn, verstoren het overigens prettige beeld op veel plekken in het PUP.

3.4.1.6: Zonnepanelenveld (nr 21 in tabel 1)

Langs de rondweg Hoofddorp noord, de N201 ligt een groot zonnepanelenveld van 20 of meer ha. De beheerder had behalve voor de opwekking van duurzame zonne-energie ook belangstelling om de waarde van biodiversiteit onder de aandacht te brengen. Zo zijn er gesprekken gestart om een combinatie van bloemenweides en vaste bloeiende beplanting langs de rondweg aan te brengen en een viertal insectenhutten. In 2020 zijn de 4 insectenhutten al geplaatst.

We vinden het leuk om hard te werken, maar daar hoort ook bij dat we elk dag afsluiten met een gezellige nazit, al of niet in een café

3.4.1.7: Fort Hoofddorp (nr 32 in Tabel 1)

Een van de leukste nieuwe projecten van 2020 is Fort Hoofddorp. Dat Fort Hoofddorp is onderdeel van de stelling van Amsterdam en de afgelopen 10 jaar is daar een restauratie proces uitgevoerd. Dit jaar was die restauratie voltooid en ging het fort open voor het publiek. Door de eerste Corona piek niet in april, maar in juni. Door de stichting Fort Hoofddorp werden we benaderd of we konden helpen met het beheer van de buitenruimte. Die is ca 8000m² groot. Want de meeste tijd een aandacht was besteed aan het gebouw zelf. Door een aannemer was de buitenruimte ingezaaid met een bloemenmengsel, maar mede door de extreme droogte tussen half maart en juni was er van het in april ingezaaide materiaal weinig terecht gekomen. Dat is precies de reden dat wij dat altijd doen in september. In plaats van de bloemen was er een enorme explosie van distels opgekomen, die op het moment dat wij er half juni bij betrokken werden net in zaad aan het schieten waren. Er waren verschillende redenen om positief op dat verzoek op te reageren:

- Wij geloven in de '1+ 1=5' aanpak, die ook in onze naam staat: M.E.E.R van MEERGroen staat voor de 5 verschillende dingen (de Maatschappelijke, Ecologische, Educatieve, Economische en Recreatieve meerwaarden) die we in elk activiteit combineren. Maar liever nog doen we '1+1=10'. En in het fort komt er weer een extra element naar voren: Cultuur-historie.
- Het fort Hoofddorp ligt midden in Hoofddorp op de Geniedijk, waar we al 2 projecten hebben: Het Dr. Nanninga zwembad dat op het einde van het schootsveld van het fort ligt en de Jansonius natuurstrook. Al in 1998 hebben we al meegedacht aan een plan om de recreatieve, cultuur - historische en ecologische kwaliteit van de Geniedijk te versterken. Zo is het plan geboren om van het hele terrein een soort central park Hoofddorp te maken. Het heeft 18 jaar nodig gehad om de Jansonius natuurstrook gerealiseerd en in beheer te krijgen. Dus het zonder problemen en tijd verlies betrokken worden bij het fort was een cadeau. Nu nog de handen op elkaar voor de schootsvelden tussen het Dr. Nanninga bad en het fort en de molen.

Gezien de urgentie van de distelplaag is er onmiddellijk actie genomen en is er een maand lang elke week gemaaid en gespuit om te voorkomen dat heel Hoofddorp onder distelpluis zou waaien. Parallel is er kennis gemaakt met het stichtingsbestuur om de mogelijkheden te verkennen. Eind juli is er een informatieavond voor belangstellen belegd. De verwachting was dat veel mensen geïnteresseerd zouden zijn om iets op het fort te doen. Dat bleek, want er kwamen meer dan 30 mensen op af. Daar van is een groepjes doeners van 10-15 mensen overgebleven die elke maandagmiddag op het fort werken. Dat werk in overleg met het fort bestuur verloopt redelijk voortvarend. In de 2^e helft van het jaar zijn de volgende zaken onder handen genomen:

Het planten van de kruis bessenstruikjes langs het terras

- Elke week maaien en hooien van distels en ongewenste kruiden op het hele fort;
- Het ontginnen van een dele van het dak voor een kruidentuin t.b.v. het restaurant en met een bloemenweide die te maaien is;
- Het ontginnen van de strook voor het terras van het restaurant zodat er een representatieve strook langs de fortgracht ontstaat in plaats van en strook wildernis met riet, distels en puin. Die strook is verbeterd met 10 m3 compost waarop graszoden en fruitstruiken zijn ingeplant. Langs het water komen nog rabarberplanten;
- Op het hele fort zijn 100 kruisbessenstruiken en 100 Japanse wijnbessen geplant;
- Op het fort liggen 2 verdiepte kuilen. De ene is voorzien om ingericht te worden als theater met banken. In de tweede iets kleinere, is een wilde bloementuin voorzien met een buitenzitje voor het restaurant. Het had maanden werk nodig om die hele wand te ontginnen en te ontdoen van ongewenste soorten. Het stichtingsbestuur wil er een Piet Oudorf-tuin en een paar vrijwilligers verdiepen zich in die manier van tuinontwerp;
- Er komt nog een boomgaardje en de uitbundige groei van elsen langs de fort gracht wordt selectief beteugeld;
- De grootste helling van het fort staat vol met koningekruid, brandnetel, rode kornoelje, meidoorn, es, riet en hondsroos. Deels is dat gemaaid, deels worden de overtallige struikjes uitgegraven en deels gebruikt voor de meerbomen.nu actie.

3.4.2 Kudelstaart (nr 33 in tabel 1)

Al direct gevolg van het in beheer nemen van fort Hoofddorp volgde een 2^e fort van de Stelling van Amsterdam. Bij de officiële opening van het Fort Hoofddorp in september ontmoetten we de eigenaar van fort Kudelstaart: het Zeilfort. Hij wil dezelfde architect die het fort Hoofddorp heeft gerestaureerd ook inzetten in zijn fort. Op fort Kudelstaart speelt hetzelfde probleem met de buitenruimte. Die is niet 8000

maar 15.000 m² groot. Zo ontstond er een gesprek wat al snel uitmondde in het oprichten van weer een vrijwilligersgroep die zich gaat bezig houden met de buitenruimte van Fort Kudelstaart. En deze keer worden we er niet achteraf bij betrokken, maar voor er restauratiewerkzaamheden worden uitgevoerd. In november en december, na 4 jaar procederen, verlenen van de bestemmingsvergunning, werden de eerste werkdagen daar gehouden met 8 mensen. In 2021 gaan we gestructureerd de groep en de werkzaamheden uitbouwen.

Het Zeilfort: Nog genoeg te ontginnen

3.4.3 Kaag en Braassem

3.4.2.1 Kaagtuin en Smikkelroute (nr 15 in tabel 1)

Een jaar of 10 geleden zijn we betrokken geraakt bij de groentetuinen, natuuroevers en boomgaard die horen bij het bezinningscentrum 'De Stal op de Kaag'. Met name rond de boomgaard proberen we samen met De Stal een traditie op te bouwen dat de BuitenKaagschool en bewoners zich betrokken voelen bij het onderhoud en dat men als tegenprestatie dan ook van de vruchten gebruik mag maken. Inmiddels zijn de hoogstambomen op een leeftijd gekomen dat ze flink fruit produceren. Met de BuitenKaagschool bovenbouw en het bezinningscentrum Stal op de Kaag wordt elk jaar geprobeerd een voorjaarsverzorgingsmiddag en een najaars oogstmiddag te organiseren, waar we steeds meer Kaagbewoners bij proberen te betrekken. Dat is in 2020 niet gelukt. In 2021 proberen we het weer. Ook staan er inmiddels een 5-tal grote insectenhôtels in verschillende tuinen, die duidelijk een functie vervullen om de populatie solitaire bijen te behuizen, want nergens zijn onze insectenhôtels zo dicht bevolkt als op de Kaag.

3.4.4 . Heemstede:

3.4.4.1 : Algemeen

In Heemstede zijn we sinds juli 2013 actief. Het eerste project was Speelbos Meermond (6 ha), waar bijna elke vrijdag door een groep van 15 mensen wordt gewerkt. Sinds 2015 wordt er ook in landgoed Groenendaal (90 ha) gewerkt met de boswachters. Sinds 2018 hebben we er een 5-tal bloemenweides van totaal ruim 2.5 ha bij. In 2019 kregen we een gebouw van de gemeente in bruikleen, dat dienst doet als slecht weer werklocatie, voor het bouwen van insectenhôtels en nestkasten, ontmoetingsplek voor de GreenTeens en vergaderingen en lezingen. In 2020 kwam het kloosterlandgoed Mariënheuvel (17 ha) in beheer. Voor de 5 bloemenweides en Mariënheuvel zijn er aparte werkgroepen en – groepjes die via app

groepen verbonden zijn. Aan het Sorghbosch beheercontract is nog steeds geen effectieve invulling gegeven. Wel werken we er af en toe.

- In het nieuwe college programma 2018-2022 wordt het ecologisch beheer van MEERGroen voor het eerst officieel een plaats gegeven, met daaraan gekoppeld meer budget en ook een rol voor meer burgerparticipatie in beheer en meedenken. Ook daar zou het gebouw als groen café, voor natuureducatie ook een rol in kunnen vervullen. Ook andere mogelijkheden worden verkend. Zo is de eikenprocessierups(EPR) met een opmars bezig. In 2017 waren er in Heemstede 2 nesten, in 2018 20 en in 2019 al 50. In de winter 2019/2020 hebben we honderden nestkasten e vleermuizen kasten gebouwd die vroeg in 2020 zijn opgehangen rond haarden in Groenendaal. Door de Corona crisis is het volgen van de broed resultaten niet goed van de grond gekomen.
- In maart 2020 is er een ijsvogelwand op de nieuwe natuurbegraafplaats gemaakt en is er een begin gemaakt met de aanleg van een fruittuin en een wilgentenenhut bij het nieuwe wijkcentrum Plein 1.

Al met al hopen we dat dat in 2021 gaat leiden tot een situatie dat er een betaalde Heemstedse coördinator aangesteld kan worden, die naast de vrijdagwerkgroep, toe kan gaan werken naar meerdere werkdagen in de week, met een 2^e, 3^e en wellicht nog meer werkgroepen, die bv op vrijdagen in Meermond, op maandagen in Groenendaal en op zaterdagen in Mariënheuvel en/of het Sorghbosch gaan werken en die ook voorlichting over flora en fauna en burgerparticipatie en het in beheer nemen van andere terreinen kan verzorgen. Dat is het werkmodel dat we dat in elk gemeente voor ogen hebben, als er voldoende budget voor komt.

3.4.4.2: Meermond (nr 16 in tabel 1)

Er is een vaste, trouwe en gezellige groep van 10-20 mensen die elke vrijdag present is. Uit die groep is een coördinatiegroep voor het Meermond beheer gevormd, die zelfstandig veel werk uitvoert. O.a. een uitgewerkt beheerplan. In 2020 is er veel werk gemaakt van het terugdringen van verschillende plekken met Japanse duizendknoop. Vooral tegenover de waterzuivering is in 10 jaar tijd een plek ontstaan van 100-150 m lang en 10-15 m breed. Maar ook bij de brug van de ijsvogelpoel en verspreid door het terrein zijn er kleinere clusters. Deze kleinere plekken worden handmatig uitgegraven en op de grote helling is een graafmachine ingezet.

De Japanse Duizendknoophelling na tussenkomst van de graafmachine

Verder hebben ons geconcentreerd op het optimaliseren van het beheer van de bestaande bloemenweides, moeras, paden en struwelen. De bloemenweides hebben we inmiddels tot 4 of 5 types ontwikkeld: eenjarig met wilde klaproos dominant, eenjarig met slaapbol dominant, eenjarig met zwarte mosterd (Herik) dominant, meerjarig met margriet en beemdooievaarsbek dominant en meerjarig met wikke en bont kroonkruid dominant. In 2020 konden we handmatig de ongewenste soorten goed bijhouden en is er weer een deel van de weides gefreesd waarop al voor het einde van het jaar een veelbelovend dichte mat van kiemplanten is ontstaan die de ontwikkeling grassen en ander ongewenste soorten zoals distels flink terugdringt. Verder zijn er altijd genoeg bramen om te snoeien en uit te spitten, langs het Spaarne, op de uitzichtheuvel en tussen de struwelen op de hellingen om de centrale ruimtes heen. En ook het in de moerassen groeiende riet vereist jaarrond zorg. Rond het heksenpad maaien en wieden we het 3-4x maal per jaar en elders 1-2x. Ook de fruitbomen krijgen aandacht en groeien gestaag. Mede de Corona situatie zijn er geen schoolbezoeken geweest.

Een positieve ontwikkeling door de Corona was dat er veel meer mensen hun eigen omgeving en dus ook Meermond gingen ontdekken en verkennen. Dat dat weer het effect geeft van veel zwerfvuil is een gegeven dat tegenwoordig blijkbaar niet ander schijnt te kunnen, net als het in het water gooien van alle balken en takken die er liggen om er hutten van te bouwen. Dit demotiveert sterk om voor goedwillenden bouw materiaal beschikbaar te maken in het vervolg.

3.4.4.3 Groenendaal (nr 18 in tabel 1)

Inmiddels werken we sinds 2015 in Groenendaal en in die periode is er naar schatting 45 ha van de 90 van esdoorn opschot met wortel en al ontdaan zodat de monumentale eiken, beuken en lindes beter tot hun recht komen. Ook komen er bijna elk jaar weer stinsenbollen ter beschikking die we in december/januari op de plekken die vrij zijn van zaailingen geplant worden om een mooie ondergroei te krijgen. En er worden elk jaar duizenden geschikte zaailingen verzameld voor de boomweggeefactie klimaatbossen mee aan te leggen (en daarmee zoveel mogelijk CO2 vast te leggen). Verder hebben we in Groenendaal bamboeopstanden ontdekt met een kwaliteit bamboe die (na een paar maanden drogen) geschikt zijn om insectenhôtels mee te vullen. Dat scheelt ritjes naar de Betuwe om daar jaarlijks honderden kilo's aan tweedehands bamboestokken van boomkwekers te halen. In 2020 is er ook gewerkt aan de rhodondrendronvallei en het maken van een oeverbeschoeiing van de vijver aldaar.

3.4.4.4 Sorghbosch (nr 18 in tabel 1)

Mede omdat het werk dat wij weten te verzetten en de toegevoegde recreatieve, educatieve en maatschappelijke waarden in Meermond en Groenendaal niet onopgemerkt zijn gebleven, is sinds in 2017 nog een terrein in zicht gekomen als potentieel werkterrein. Het gaat om het Sorghbosch, ook een oud landgoed van ca 6 ha waarin en waarnaast 3 woonvoorzieningen voor ouderen zijn gevestigd van 3 verschillende eigenaren. In de directie omgeving van de woonvoorzieningen wordt door hoveniers regulier onderhoud gepleegd, maar aan het bos met monumentale bomen, minimaal. Er is wel een beheer- en onderhoudsplan opgesteld, maar door allerlei gedoe van nieuwbouw en doorverkoop is het bos er de afgelopen 20-25 jaar bij ingeschoten. En het resultaat daarvan was dat ook dit bos voor een groot deel dichtgegroeid is met opschot van vooral esdoorns, dat monumentale eiken en lindes worden verdrongen door jonge beuken en alle soorten door esdoorns van een jaar of 25-40. Ook groeide het bos door het hek over het naastgelegen trottoir en fietspad en raakte de eens dichte stinsenvegetatie in de ondergroei in de verdrukking en uit het zicht/licht. Sinds september 2017 is er vrijblijvend af en toe een werkdag gehouden om te laten zien aan de zorginstellingen hoe wij werken en wat het resultaat is. Zo ook in 2020 in het stuk wat in eigendom is van Kennemeroord en Nieuw-Overbos. De 30 nestkasten die door

bewoners van de verzorgingshuizen zijn geadopteerd zijn schoon gehouden en geïnventariseerd op bewoning. Het politieke en juridische proces om het contract rond te breien, was per de jaarwisseling van 2020/2021 nog niet afgerond. We hopen dat dat in 2021 wel gebeurt. Want we hebben het Sorghbosch voor maart al wel weer als NLDoet project aangemeld. Maar om er een vaste groep te formeren en er elke zaterdag te gaan werken, wachten we tot het contract rond is.

Onze bloemenweides zijn zowel mooi in overzicht als in detail (Groot Spiegelklokje) en goed voor de biodiversiteit

3.4.4.5 Bloemenweides Heemstede (nr 24 tm 30 in Tabel 1)

Het aantal terreinen in Heemstede en vooral bloemenweides neemt gestaag toe. Naast Meermond (sinds 2016 6 ha, waarvan 2-2,5 ha bloemenweides), Groenendaal (sinds 2015 90 ha alleen bos, maar wel stinsenbollenareaal), waren dat de bloemenweides van de Vrijheidsdreef (sinds 2017, 1 ha), bloemenweide Kohnstamlaan (sinds 2018 0.3 ha), de fijnstof- en CO2 vangende planten in het hek langs de Cruquiusdreef (150 m in 2018 en 100 m erbij in 2019), bloemenweide Cruquiusdreef (500 m2 in april 2019) , Bloemenweide Thorbeckelaan (2019 400 m2) en bloemenweide bij het Oude Slot (2000 m2 in 2017, uit gebreed tot 6000 m2 in 2019). Er was nog een bloemenweide gemaakt op de Ringvaardijk. Daar bleek echter zoveel distels en reuzenberenklauwen te staan, dat dat voor handmatig vrijwilligerswerk niet verantwoord was. Die is dus in 2020 terug gegaan naar machinaal maai-beheer bij de gemeente. De overige bloemenweides staan op bijna ideale zandige grond waar elk jaar de bloei weer uitbundig terug kan komen op eigen zaad, als erop tijd gemaaid en gefreesd wordt. Behalve het inzaaien (vaak met een school) bestaat het werk in de bloemenweides vooral uit het handmatig 4-6x per jaar terugdringen van ongewenste soorten zoals distels zuring, gele mosterd, brandnetel, Canadese fijnstraal en smalle weegbree zodat deze zich niet te veel uitzaaien en de bloeiers blijft domineren. Hooien na de bloei en frezen gebeurt machinaal.

3.4.4.7 Mariënheuvel (nr 17 in tabel 1)

Via de naastgelegen bloemenweide aan de Thorbeckelaan kwamen we in contact met de nieuwe eigenaren van het kloosterlandgoed Mariënheuvel. Binnen 3 maanden was er overeenstemming over een beheerplan en in november werden de eerste werkdagen gehouden. Mariënheuvel is 17 ha groot. Het kloostergebouw zelf wordt verbouwd tot een conferentiecentrum. Het omringende landgoed bestaat uit een vijver met watergang, een weide van ca 4 ha en de rest is bos. De bloemenweide heeft een grote potentie voor meer gevarieerde bloei. Nu is het vooral een gazon met redelijk veel kruiden die op voedselarm zand gedijen. Het bos is jarenlang nauwelijks beheerd behalve op veiligheid rond de paden. Er is een zeer dichte ondergroei van o.a. Amerikaanse en Europese vogelkers maar ook interessante soorten voor de meerbomen.nu actie. Na 3 werkdagen in november en december is er al een basisgroep van ca 20

mensen die aangegeven heeft vaker te willen werken, aangevuld met mensen via de agenda van meerbomen.nu

3.4.5 Haarlem

Het wil maar niet echt lukken om in Haarlem voet aan de grond te krijgen. Een paar jaar hebben we tijd en energie gestoken in het ontwikkelen van een groep en een wijktuin in de Ripperdakazerne. In de Waarderpolder ontstonden op twee momenten mogelijkheden, die beide dood bloedden op gebrek aan vervolg respons. Er leken grote mogelijkheden te bestaan om 18 stukken tijdelijke natuur te ontwikkelen, die de gemeente voor maatschappelijke projecten beschikbaar wilde stellen, maar behalve vergaderen kwam er niets uit, mede omdat er alleen (op 15 ha....) in kuubs kisten geteeld mocht worden. En dit jaar ontstond er een leuk initiatief in Schalkwijk om een wijktuin op te starten met de wijkraad. Maar dat liep weer dood, deze keer omdat een paar omwonenden dwars gingen liggen.

3.4.6 Amsterdam en Amstelveen

In Amsterdam en Amstelveen spelen drie projecten, De museum tramlijn, De International School en De Bijlmer:

De museum tramlijn

Op de museum tramlijn is op verzoek van de EMA (Elektrische Museumtramlijn Amsterdam) het ecologische beheerwerk in 2013 begonnen met 'ad hoc' dagen. In 2015 en 2016 is de groep van 2-4 mensen uit de EMA en MEERGroen Hoofddorp gaandeweg uitgegroeid naar 6-15 met steeds meer deelnemers uit Amstelveen en Amsterdam en is een ritme van eens in de 14 dagen werken op zaterdagen ontstaan. Mede n.a.v. onze inzet geeft ook de gemeente Amstelveen het beheer op de dijk buiten de directe nabijheid van de spoorlijn (totaal 7 van de 15 ha) een grotere inzet van aannemers. Echter pas bij werkgroepen van 20-30 mensen die om de week in het Amstelveense en het Amsterdamse deel aan het werk zijn, kunnen we verwachten dat we de spoordijk ecologisch op orde kunnen krijgen en houden: wat betekent dat we ook lucht krijgen om de karakteristieke biodiversiteit van deze spoordijk tot zijn recht te laten komen. Tot mei-juni 2017 zijn deze werkzaamheden door gegaan. Toen viel de coördinator vanuit de EMA weg door gebrek aan steun uit haar eigen organisatie en gezondheidsproblemen en zakte ook (ongereleerd daaraan) het aantal deelnemers uit Amstelveen en Amsterdam sterk terug met als gevolg dat we met bijna alleen 2-4 mensen uit Hoofddorp de spoordijk van Amstelveen stonden te onderhouden. Omdat dit al sinds 2013 gebeurde zonder enige vergoeding met koffie en koek uit de MEERGroen pot en met gereedschap en vervoer idem en er na 4 jaar nog geen enkele aanwijzing kwam uit de EMA en de gemeentes dat zit zou kunnen veranderen, zijn de werkzaamheden opgeschort totdat daar wel sprake van is. Er is in 2019 en 2020 op ad hoc basis overleg geweest en er is van alles gaande zowel in Amsterdam als Amstelveen in goede en slechte richtingen. We weten echter nog niet wat de uitkomst daarvan gaat worden.

De International School

Dit jaar werden we benaderd door de Vrijwilligers centrale Amstelveen, dat de International School aldaar een soort maatschappelijke stage initiatief wilde beginnen en dat ze projecten en begeleiders zochten. Een keer of 4 is er met de Vrijwilligers centrale, de school en de leerlingen overlegd over de mogelijkheden. Die zijn er genoeg: de museumspoorlijn, in school insectenhotels, etc bouwen, mee doen aan de meerbomen.nu actie om klimaatbos te maken, maar door de Corona situatie is alles stil komen te liggen. In 2021 pakken we het weer op.

Amsterdam Zuid Oost

Via via werden we betrokken bij de wens om in Amsterdam Zuid Oost groene ontwikkelingen te stimuleren. Ideeën die boven kwam waren Pop up parkjes op versteende pleinen, bloemenweides aanleggen, educatieve routes aanleggen, boomgaarden en meedoen aan de meebomen.nu actie tot en met een eigen boomweggeefactie in en voor Amsterdam. Al met al kostte dat over een periode van 9 maanden een stuk of 8 keer kennis maken (steeds weer met nieuwe mensen) , overleggen, voorbeelden laten zien, ter plaatse kijken, brainstormen en plannen maken. Iedereen enthousiast. En toen werd het 5 maanden stil en kwam het antwoord , dat er van ergens hoger op in de organisatie de eis werd gesteld dat ze alleen in zee wilden gaan met een burgerparticipatie organisatie uit Amsterdam zelf. Allemaal vergeefse moeite dus. Leve de bureaucratie.

3.5 : Meerbomen.nu (nr 23 in tabel 1)

De Meerbomen.nu activiteit is DÉ grote ontwikkeling van het jaar 2020, die al vaak in de verschillende projecten voorbij gekomen is. Het is niet gekoppeld aan een bepaalde gemeente. Het is de vervulling van een lang gekoesterde wens om onze aanpak niet alleen regionaal, maar in heel Nederland uit te rollen en om alle partijen in de samenleving te betrekken bij ecologisch denken en handelen. Dus eerst hierbij een recapitulatie van de achtergrond, de aanpak en de doelen, voordat we over de resultaten berichten.

3.5.1: Achtergrond

De meerbomen.nu actie is voortgekomen uit de boomweggeefacties die we al sinds 2009 in de Haarlemmermeer en Heemstede uitvoeren. Het jaar 2020 leek normaal te verlopen tot 5 maart 2020. Toen hadden we op Park2020 ca 40.000 boompjes van 100 soorten klaar staan voor de boomfeestdag rond 18 maart. En toen kwam Hanneke van Urgenda langs en zag met ons de potentie van deze aanpak om de zorg over het klimaat om te zetten in een handelingsperspectief. En vanaf dat moment ging het snel: 6 maart was er een mailtje uit naar 20 Caring Farmers (die met Urgenda verbonden zijn) en voor 10 maart waren er 60.000 bomen besteld. Dat was naast de 40.000 waarvoor al een bestemming was een stimulans om de turbo erop te zetten. Ongehinderd door de eerste Corona golf hadden we 18 maart die 100.000 boompjes beschikbaar.... en die waren 1 april allemaal geplaatst. Dat verloop smaakte naar meer en zo werd de nationale meerbomen.nu actie op stapel gezet met Urgenda, MEERGroen, 150 Caring Farmers en de nationale boomfeeststichting als initiatiefnemers. 15 juni was de website een feit en kon er besteld worden. Intussen sloten zich voortdurend meer organisaties en ook gemeentes aan. In juli begonnen ook boomkwekers geïnteresseerd te raken in het model en kwamen er 190.000 fruitbomen beschikbaar. Helaas kwamen ze wel uit de koelcel op de eerste dag van een 3-weekse hittegolf. We hebben toen van de nood een deugd gemaakt en naast de 90.000 bomen die we met man en macht door heel Nederland ingekuild kregen, hebben we voor de overige 100.000 de 'red de perenboom' actie geïnitieerd. Het gratis weggegeven van 100.000 perenbomen leverde een schat aan bekendheid en steun op waardoor we gedwongen werden per 15 augustus het bestellen van bomen stop te zetten. Anders hadden we er misschien wel 5 of 10 miljoen gehad. En dat kon onze prille organisatie nog niet trekken. Wel hadden we intussen 2000 vrijwilligers in heel Nederland, 120 bossen en landgoederen waar we overvallige zaailingen konden oogsten, 30 inkuil-locaties en ca 900 plantprojecten, waaronder bv meer dan 100 voedselbossen. Maar ook vele tuinen, wegcoulissen en hagen/struwelen. Een ongekend succes

dus.
Tussen 15 augustus en 15 november hebben we een database gebouwd (en gevuld) om alle aanvragen en aanbod op elkaar af te kunnen stemmen en te administreren.

1000 perenbomen op transport bij 35 graden hitte

En we zijn sindsdien de meeste oogst locaties langs gegaan om met de eigenaren en beheerders de ins en outs te bespreken.

Vanaf 15 november zijn in Nederland de boompjes in rust. Dat is voor onze aanpak een essentiële voorwaarde. Als je in een tuincentrum een boompje in een pot koopt, maakt het niet uit wanneer je hem plant. Maar wij steken de zaailingen uit te grond en daarbij beschadigen de wortels enigszins. Als een boompje dan bladeren heeft en het warm is, dan sterft het levend materiaal van de droogte door verdamping. Maar van 15 november tot 15 maart is het altijd koel en vochtig en zijn er geen verdampende bladeren. Dus vanaf 15 november zijn we keihard bezig om de miljoen bestelde bomen te oogsten en daarbovenop nog een paar honderdduizend voor (50?) boomweggeefacties door het hele land.

Meerbomen.nu zelfs bij OP 1, maar niet als serieus discussiepunt, maar als 'Paul de Leeuw' infotainment
De actie heeft veel aandacht getrokken, In het AD, de Volkskrant, Trouw, RTL4, Jeugdjournaal, OP1 en de regionale pers. En terecht want het is een uniek concept, waarvan we hopen dat deze in de komende 20 jaar 100 miljoen km² klimaatbos op gaat leveren wereldwijd.

3.5.2: Doelen

De doelstellingen van de actie zijn niet gering en vallen uiteen in 6 hoofdpunten:

- 1 Natuur en ecosysteem zijn geen kostenpost maar als een **levensvoorwaarde** en randvoorwaarde voor het voortbestaan van onze beschaving en de economie.
- 2 Voor een ecologisch probleem als de klimaatcrisis is het belangrijk om niet (alleen) maar techniek te grijpen als een nieuw verdienmodel (om door te groeien met zonne- en wind energie) maar een ecologische oplossing te bieden voor een ecologisch probleem. Techniek werkt nl lineair (1 zonnepaneel, levert 100 kw piek waarde, 100 zonnepanelen leveren 100 x 100 kw piek waarde). Ecologische processen verlopen exponentieel, zowel de prettige groei van tomaten en aardappels als ook de niet zo gewenste zoals Corona ontwikkelingen, het smelten van ijs en bevolkingsgroei. We moeten dus ook **exponentiële middelen** inzetten. Zoals de groei van bomen om CO2 vast te leggen: 1 jaar 50 blaadjes, 2e jaar 500 blaadjes, 3e jaar 5000 blaadjes etc.
- 3 We willen de zorg over het klimaat die langzamerhand verstikkend wordt en defaitisme oproept, omzetten in een **handelingsperspectief waar iedereen aan mee kan doen** en nog leuk is ook. En daarvoor is bomen planten meer geschikt dan het aanleggen van bloemenweides. Want zo willen we 17,5 miljoen Nederlanders, 450 miljoen Europeanen en 7,5 miljoen wereldburgers aan de gang krijgen. En dan met de stip op de horizon dat er 100 miljoen km2 bos erbij binnen 20 jaar nodig is om de **overmaat aan CO2 uit de dampkring** te halen/vast te leggen .
- 4 Bomen planten is niet de structurele oplossing voor de klimaatproblematiek en 20 andere ecologische crises. Die crises gaan nl over de onmogelijkheid van oneindige groei in een eindig ecosysteem. Maar we kunnen als we willen wel met exponentiële groeikrachten in 20 jaar tijd **50-100 jaar tijd te winnen**. En die tijd is hard nodig om de mammoettanker van de menselijke samenleving van koers te laten veranderen en voor een maatschappelijke een politieke herbezinning. We zijn nl al 40 jaar te laat met actie nemen, door de hardnekkige neiging dat 'we de put pas gaan dempen als het kalf verdronken is'

'Gratis' boompjes is een gouden formule in Nederland.

Inmiddels struikelen we al 40 jaar van de ene (ecologische) crisis naar de volgende (ook de kredietcrisis en de vluchtelingen crisis zijn erop terug te voeren), maar nu pas, 40 jaar te laat, zijn de geesten rijp aan het raken om er (te langzaam) iets aan te gaan doen. Daarom kunnen de CO2 sinks van 100 miljoen km² bomen 50-100 jaar tijd winnen om de noodzakelijke omslag te maken van een op de natuur parasiterende samenleving naar eentje die echt duurzaam binnen de draagkracht van het wereldecosysteem nog 100.000 jaar verder kan ipv 20 jaar.

- 5 Of we het nu willen of niet: we leven in een kapitalistische samenleving die parasiteert op de boeren, andere primaire producenten, de natuur, de derde wereld en die er 300 miljoen jaar ontwikkeling van de aarde er in 150 jaar door heen jaagt. Oneindige groei in een eindig ecosysteem kan niet. En we stuiten elke dag en elke week op de weerstand die we zelf oproepen met de verslaving aan groei. En niet de beste menselijke kwaliteiten komen daarbij boven. In het zicht van al die crises lijkt geen trend te ontstaan om het gemeenschappelijk belang te zoeken, maar er komen steeds meer leiders als Trump, Wilders, Bolsonaro, Putin, etc. boven drijven die valse (groei) beloftes voorspiegelen aan groeiverslaafden en daarmee lopen politieke spanningen steeds meer op. Het bomenproject heeft mede als doel om het gemeenschappelijk belang van alle volken op aarde voor een zachte landing van 20-30 ecologische crises te onderstrepen en een handelingsperspectief te bieden **om samen te werken op dit gemeenschappelijk belang** ipv te tamboeren op verschillen en geld. En dat hopelijk herontdekte gemeenschappelijk belang en deze vormen van samenwerking kunnen dan gebruikt worden om niet alleen de klimaatcrisis maar ook talloze andere problemen aan te pakken.
- 6 We leven in een verstedelijkte samenleving. Daarmee is de afstand tot de natuur steeds groter geworden en is de waardering voor werk buiten een kantoor enorm afgenomen. Het draagvlak voor buitenwerk is rechtstreeks evenredig aan de financiering die er beschikbaar voor is. Een jurist of een accountant bv kan het zich permitteren duizenden euro's per dag te vragen voor 'advies' en die bedragen worden als maar hoger, maar budgetten voor groenbeheer (en voedselproductie) staan al tientallen jaren onder grote druk en middels inschrijvingsprocedures voor bestekken wordt er elk jaar 5 of 10 % bezuinigd. En dat is al aan de gang vanaf de 2^e wereld oorlog en leidt tot steeds grotere mechanisering zoals klepelen en het rücksichtsloos afhakken van bos plantsoen eens in de 7 jaar en steeds minder kennis over ecologisch beheer. 'Zo lang het maar netjes oogt'. Er is ook een groeiende gêne bij kantoormensen om zich te profileren op enige vorm van buiten werk. Het ultieme voorbeeld van hoever we gekomen zijn, is het zgn 'Bleeker' effect. De heer Bleeker was de staatssecretaris verantwoordelijk voor natuur in het 1e kabinet Rutte midden in de kredietcrisis toen er 18 miljard bezuinigd moest worden. Bij zo'n bezuinigingsoperatie ben je afhankelijk van je lobby en draagvlak bij beslissingsmakers. Iedereen wil er altijd 100 % bij natuurlijk. Daarbij had de zorgsector een goede positie en kreeg er nog 5 % bij. De kunst- en cultuursector had een minder goede lobby en moest 30 % inleveren, wat ten koste ging van veel theaters en orkesten. Maar de groene sector had onvoldoende draagvlak en lobby en mocht door toedoen van de heer Bleeker c.s. maar liefst 70 % inleveren. Dat was in een keer een mega stap achteruit. Wat wij ook willen met onze meerbomen.nu actie is het idee van de kantooarsamenleving veranderen dat 'groen' alleen een kostenpost is. Een kostenpost waar elk jaar wel weer wat van af mag. Wij willen **het Bleeker effect te niet** doen en ecologisch beheer als de belangrijkste garantie voor een toekomst van meer dan 20 jaar op de kaart zetten, de **groene organisaties verenigen** en de **gêne voor buitenwerk** om te zetten in het idee, dat je niet mee telt als je niet de handen uit de mouwen steekt om onze kinderen en kleinkinderen een toekomst van meer dan 20 jaar te geven.

Elke dag zo'n aanhanger met 2000 boompjes

3.5.3: Verloop in 2020

3.5.3.1: Voorbereiding

De meerbomen.nu statistiek in tabel 1 moet met enige armslag bekeken worden. Het geeft de mate van rechtstreeks betrokkenheid van MEERGroen weer en niet de totale omvang van het hele nationale project. De getallen omvatten de organisatie uren zowel bij de voorbereiding als bij de uitvoering. In tegenstelling tot het Future Forest project wat rond Park 2020 in 2019 in de steigers gezet is en dat verzandde in discussies over statuten en bestuursleden, hebben de initiatiefnemers van Meerbomen.nu een vliegende start gemaakt vanuit de gedachte: waar een wil is, is een weg, het hoeft niet ingewikkeld te zijn en met gratis boompjes en gratis vrijwilligersuren hoeft het ook niets te kosten. Daarmee wilden we een statement afgeven naar de Nederlandse samenleving waar al te vaak de dynamiek verzand. Een gouden greep was ook het betrekken van boeren. Want het derde probleem bij Future Forest en andere bomen projecten is dat er moeilijk ruimte gevonden kan worden om bomen te planten. Iedereen wil wel mee helpen om te planten, maar de ruimte is er niet of wordt niet vergund. Door te werken vanuit bestellingen van mensen (boeren, private landeigenaren en overheden) die ruimte hebben, hadden we binnen no time meer dan een miljoen bestellingen binnen! Afhankelijk van de dichtheid van planten is dat 2500 tot 10.000 ha klimaatbos. Het meerbomen.nu project werd al snel een speerpunt ook bij Urgenda in het kader van hun 50 punten duurzaamheidsplan. Maar hier zat momentum op, waardoor er al snel een team van meer dan 8 mensen werkte aan de logistiek, de database, de administratie en de communicatie. Zo kwam er ruimte (en die werd ook wederzijds gegund) zodat MEERGroen kon werken op zijn sterkste punten: ecologie en burgerparticipatie.

Inkuillocatie Roelofsarendsveen (inkuilen is tijdelijk dicht op elkaar opslaan tot er geplant kan worden)

3.5.3.2: Het vinden van 1 miljoen bomen

Zo bleek dat na het stopzetten van de bestellingen toen er 1 miljoen bomen geboekt waren, dat het niet zo makkelijk was om een overzicht te krijgen over welke soorten in welke aantallen te vinden waren. Half augustus dachten we dan boswachters en terreinbeheerders wel 'even' konden aangeven wat er aan zaailingen beschikbaar gemaakt kon worden. Maar dat viel tegen. Iedereen wilde wel hulp bij het weg werken van achterstallig beheer, maar daarmee werden er bijna alleen 'bulk' soorten zoals berken, wilgen, Amerikaanse vogelkers, esdoorns, Amerikaanse eik en dennen aangeboden. En die wilden de bestellers natuurlijk ook niet veel. De meeste vraag is er naar kersenbomen, meidoorns, walnotenbomen en ander bloeiers en vrucht dragers. Vanuit onze ervaring van af 2009 weten we dat ook die overal staan, maar niemand is gewend 'ecologisch' te kijken. Meestal wordt er niets gedaan of in het ergste geval wordt er een bosmaaier of een klepelmachine ingezet. Dat betekende dat we 8 weken lang zelf ca 25.000 ha aan bosgebieden in heel Nederland zijn langs gegaan al of niet met de terrein eigenaren en beheerders om een inschatting te maken van wat waar te vinden was. Dat waren dus naast het gewone werk door de week stevige weekend expedities om 4 tot 8 bos gebieden en landgoederen in 1 of 2 provincies te verkennen. Dat betekende zaterdag om 6 uur in de morgen weg en zondag pas weer om 22 uur thuis. Al met al zijn er in die tochten miljarden zaailingen, afleggers, wortelopschot en slieten geïdentificeerd. Genoeg om honderdduizenden Nederlanders te betrekken bij ecologisch beheer.

Onder die miljarden overtallige aantallen vonden we onze miljoen 'gewenste' soorten. Het was dus echt een ecologische ontdekkingstocht. In elk terrein zijn wel 10 tot 30 soorten te vinden. En zoals ecologie werkt, heeft elk terrein wel iets bijzonders, wat resulteert in het feit dat er in elk terrein zowel bulk als 'leuke' soorten te vinden zijn en niet zelden in grote aantallen. In het ene bos of landgoed zijn dat 50.000 aalbessen, in een ander bos 100.000 vuilbomen, elders weer walnoten of lijsterbessen. Letterlijk overal. Dat is leuk speurwerk. En zo kun je door handig combineren een interessante mix van 100-150 soorten

vinden die weer herverdeeld kunnen worden voor aanplant in geschikte nieuwe plant locaties en waarmee heel veel mensen en organisaties blij gemaakt kunnen worden.

Dat oogstproces begon rond 15 november, want dan verliezen de bomen hun bladeren omdat ze in winter rust gaan.

Het tellen en sorteren en bundelen van de oogst

3.5.3.3: De oogstproces

Net als met het zien dat de boompjes er zijn en met het tellen is ook het oogsten en het verwerkingsproces niet veel mensen op het lijf geschreven. Daarom hebben we een introductie en opleidingstraject ontworpen om de kneepjes van het vak bij te brengen aan mensen die een coördinerende rol kunnen en willen vervullen (vooral boswachters en ecologen). Want het verzamelen van 1 miljoen bestelde bomen (plus 50 keer 5000 of 10.000 bomen voor weggeefacties aan burgers op 17 maart) vereist dat we er over de 120 dagen tussen 15 november en 15 maart die er beschikbaar zijn er gemiddeld 12.500 per dag moeten verzamelen. Ondanks het feit dat die aantallen er makkelijk zijn betekent dat een flinke klus, die we met het kernteam van 9 mensen niet alleen af kunnen. Want er zijn ook mensen nodig die de 10-500 mailtjes en telefoontjes per dag moeten afhandelen, het transport regelen, de contacten met eigenaren en overheden, etc, etc.

Dus het doel was een aantal cirkels van medewerkers te betrekken, waarvan de belangrijkste zijn de mensen die lokaal of regionaal de kar willen trekken en groepen willen helpen begeleiden. En bij hen kunnen de 2000 vrijwilligers die zich opgegeven hebben zich melden (via de agenda op meerbomen.nu) om zo vaak als mogelijk te komen wreken.

Via donaties: Goed gereedschap is het halve werk: 100 onbreekbare spades en 2 elektrische Tesla's voor het transport

Voor het opleiden van de potentiële coördinatoren hebben we 2 introductie- en kennismakingsdagen georganiseerd en 12 on the job trainingsdagen in verschillende biotopen door het land. De introductiedagen waren vooral handig om elkaar en de aanpak te leren kennen en koudwatervrees weg te nemen en de on the job trainingsdagen waren bedoeld om praktijkervaring op te doen. Daarbij speelt het herkennen van de soorten met hun winterkenmerken een rol, maar ook hoe je soorten met penwortels en oppervlakkige wortels efficiënt uit de grond haalt, welke maten geschikt zijn en om kennis te maken met het proces van tellen, registreren en inkuilen. Dat bundelen en labelen is belangrijk omdat ook de mensen die de bomen besteld hebben, vaak niet de soorten herkennen. En al die soorten hebben hun eigen specifieke sterke en zwakke punten. Een voorbeeld: Een aalbessen-aflegger is net zo groot als een zaailing van een beuk van 80 cm hoog. Maar de beuk (op zand) groeit door tot hij 30 x 30 x 30 m groot is en een aalbes wordt 1 m hoog. Het maakt dus nog al wat uit wat je waar plant en met welk doel: een voedselbos, een haag of een dicht klimaatbos met grote bomen bloeiers aan de bosranden. En niemand komt er uit als we een aanhanger met 500 of 5000 losse boompjes van 30 soorten kris kras door elkaar afleveren. Dus alle soorten moeten gebundeld en gelabeld worden. Zo zijn we als MEERGroen in heel Nederland bezig geweest ook na de trainingsdagen om bij de meeste projecten waar de behoefte er was de eerst werkdag mee te draaien, zodat de coördinator met de groep daarna zelfstandig door kon gaan.

In die 5 intensieve weken tussen 15 november en kerst hebben we elke dag door het hele land projecten begeleid en opgestart. Soms met 50 mensen soms met 10. Alleen af en toe gehinderd door Corona beperkingen, maar relatief weinig omdat de Corona een ziekte is van mensen massa die dicht op elkaar zitten. En daar hebben we in landgoederen en bossen van 10 tot 500 ha weinig last van. Dit proces gaat in 2021 weer verder tot ca 15 maart. Rond kerst hadden we 120.000 bomen plus de 190.000 perenbomen en 100.000 sneeuwballen in ons bestand, die al in augustus en september via kwekers kregen. Maar om dat alle bedrijven die met grote aantallen mensen zouden mee doen afgezegd hebben, zitten we met

120.000 bomen nog lang niet aan de 400.000 – 500.000 zelf geogste exemplaren die we gehad zouden willen hebben. Maar dat is overmacht.

3.6 Bouwprojecten (nr 35 in tabel 1)

Niet iedereen met affiniteit met de doelen van MEERGroen, voelt zich betrokken bij het traditionele 'groene' werk van natuurbeheer en stadslandbouw. In de loop der jaren is er daarom een spectrum van werkzaamheden ontwikkeld, waar ook de meer technisch georiënteerde mensen zich bij betrokken voelen.

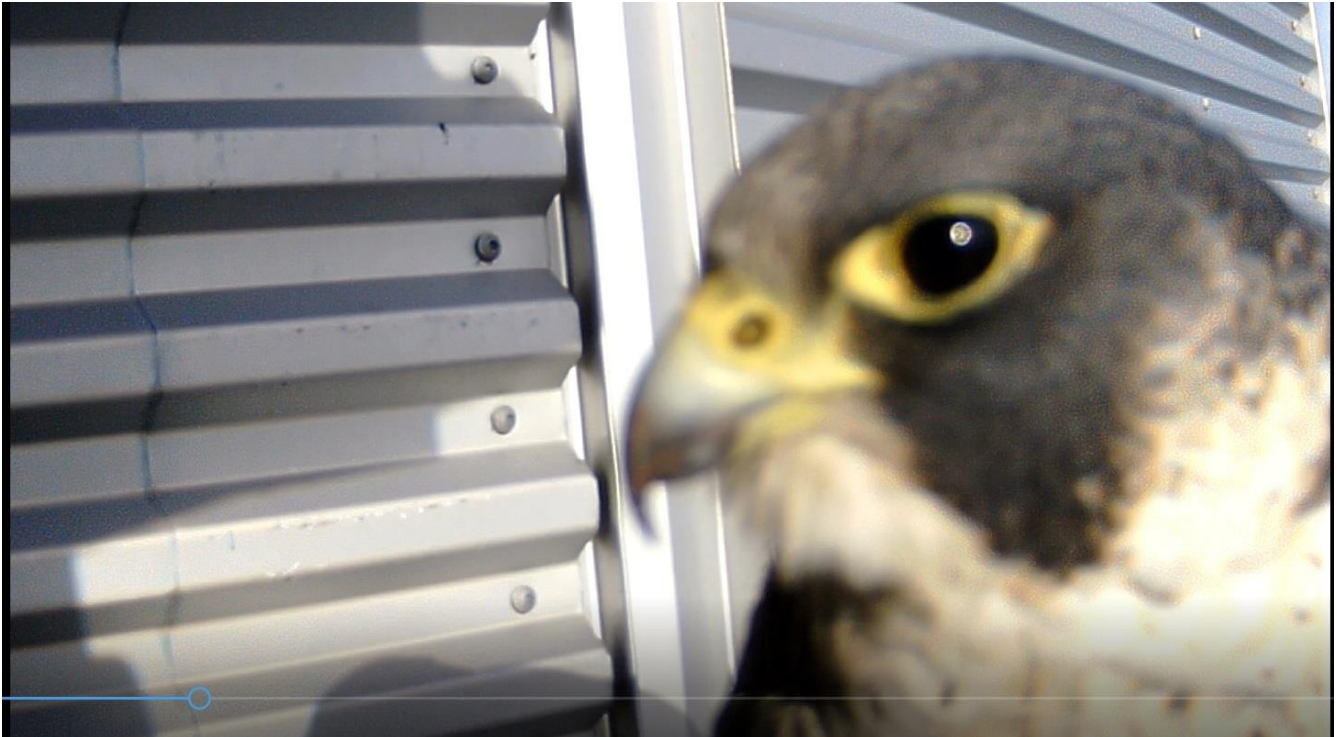
De workshop insectenhôtels, etc. bouwen in Gamma Hoofddorp

Ook dat werk kan een bijdrage leveren aan de doelen om de samenleving bij de natuur te betrekken. Het gaat hierbij vooral om het bouwen van insectenhôtels, nestkasten, ijsvogelwanden, egelhotels en ook natuurspeelplaatsen. Een extra voordeel van de bouwactiviteiten is, dat het weersonafhankelijk binnen uitgevoerd kan worden en daarmee een zekere continuïteit in het aanbod van werkzaamheden jaar rond oplevert op 'mindere' buiten dagen en een extra argument voor bedrijven en scholen om MEERGroen te kiezen als stageplek of voor teambuilding.

Tot 2019 deden we dat in De Heimanshof. Als vervanging kregen we in 2019 het 30 m lange gebouw aan de Meijerslaan in Heemstede ter beschikking. Dat gebouw, voorzien van een aparte opslagruimte en een keuken, hebben we met een wand opgedeeld in een schoon vergader- lezing- en ontmoetingsplek en een werkruimte met zaagmachine, boren etc. En die ruimte hebben we intensief benut. Honderden mezenkasten, 2 torenvalken kasten een heuse slechtvalkenkast, vleermuisenkasten en een egelkast zijn er gebouwd. De vleermuisenkasten en de mezenkasten zijn in het vroege voorjaar in Groenendaal opgehangen als ecologisch antwoord op het oprukken van de eikenprocessierups. Want mezen voeren de rupsen aan hun jongen en vleermuisen eten de volwassen vlinders.

Zoals vaker hebben we samen met Gamma in het voorjaar een workshop nestkasten, insectenhôtels en vleermuisenkasten bouwen gehouden.

De slechtvalkenkast is ergens in Hoofddorp geplaatst en tot onze grote vreugde hebben slechtvalken de kast gevonden en geaccepteerd. In 2021 moet blijken of ze er ook blijven om te broeden.

Een slechtvalk opgenomen met de camera in onze nestkast

Ook de voorbereidingen voor de ijsvogelwand op de natuurbegraafplaats, d.w.z. het op maat zagen gebeurt in de Meijerslaan. Alles wat we bouwen doen we met afvalmateriaal en met name hechthout en hardhout wat nog steeds massaal overal en op milieustraten wordt afgedankt terwijl het nog 10-30 jaar mee kan. Zo vragen onze bouwsels op een positieve manier aandacht voor deze weggooimentaliteit.

3.7: Stadslandbouw

Er is de laatste jaren een sterk groeiende belangstelling voor groenteteelt. We zijn als MEERGroen betrokken bij een aantal projecten met allerlei partners om hierin te voorzien en om belangstellenden de waarde van zelf gezond bewegen en gezond voedsel verbouwen te laten ontdekken.

3.7.1 Geniedijktuin (nr 35 in tabel 1)

Deze tuin wordt door een aantal vrijwilligers uit het Oude Buurtje in Hoofddorp verzorgd. Ook de buurtjeugd en de buurtvereniging is regelmatig betrokken bij activiteiten op deze tuin (zaaien, oogsten, rondleidingen), die bestaat uit het oude Dr. Nanninga openluchtzwembad van 2000 m², dat in van 1935 tot ca 1976 gefunctioneerd heeft en waarvan de helft tot natuur ontwikkeld is en de helft voor groenteteelt gebruikt wordt. Met dit beheer wordt tegelijkertijd een stukje cultuurhistorisch erfgoed behouden.

3.7.2 Park2020 voedseltuin (nr 36 in tabel 1)

Naast het station Hoofddorp is sinds een aantal jaren een nieuw kantorenpark ontwikkeld met de ambitie om het meest duurzame kantorenpark van Europa te zijn. Dat komt op allerlei manieren tot uitdrukking: bv in het 'Cradle to cradle' bouwconcept, in het toepassen van principes uit de 'circulaire economie' en door pogingen om de waterkringloop lokaal te sluiten. Door de kredietcrisis bleef een deel van het terrein langer braak liggen dan gepland, waardoor er veel wilde vegetatie op schoot.

Via het lokale biologische lunchrestaurant zijn we als MEERGroen in 2014 gesprek gekomen met projectontwikkelaar Delta. Het resultaat van die gesprekken was dat er in 2015 niet een gazon, maar een

tijdelijke voedseltuin, een vlindertuin en een natuurtuin op dit terrein is gekomen tot er gebouwd gaat worden. De voedseltuin van 0.4 ha, waar ook een kas bij hoort, wordt door MEERGroen beheerd ten behoeve van afname in het park. In 2020 hebben we het zesde jaar afgesloten van een 3-jarig contract. Het hoofddoel van de tuin is om kantoorwerkers te inspireren om ook mee te komen werken en om mede het circulaire en groene gedachtegoed van Park 2020 handen en voeten te geven. Ad hoc zijn er wel mensen en groepen b.v. met teambuilding en Nldoet die mee werken, maar het meeste werk wordt door onze eigen vrijwilligers gedaan. In 2018 is er een winkeltje ('The Circular Food Shop') gestart.

Products currently available

Now available in our Circular Food Store on the garden, are:

Vegetables:

- New Zealand spinach
- cucumbers
- Swiss chard

Tea herbs:

- lemon verbena
- absinth
- anise hyssop

De Circular foodshop met vrijwilliger Thalmon, die alle lunchwandelaars zijn winkel in praat

Inmiddels is de rol van Park 2020 voor MEERGroen en ook wel voor Park 2020 een stuk groter geworden.

- In 2017 zijn we al aan het nabij gelegen restaurant Den Burgh gaan leveren- waar inmiddels een eigen tuin in co beheer is- en aan een biologische groentekraam. In 2020 zijn daar als afnemers nog bijgekomen het restaurant van theehuis Cruquius, groothandel Lindenhoff en het bedrijfsrestaurant Cape Karpa van de Pharostoren. Niet iedereen neemt overigens vaak en/of heel veel af. Dus de productie is meestal nog groter dan de afname. En dat was zeker in dit voor de horeca moeilijke jaar van de Corona lock downs het geval.
- Belangrijker nog is dat veel natuurwerk en groenteteelt zich afspeelt in de marge van de samenleving. Maar op Park2020 zitten we midden tussen de hoofdkantoren van multinationals op een heel zichtbare plek. En dat werkt op allerlei manieren door. O.a. via gesprekken om duurzaamheid handen en voeten te geven. Iedereen maakt zich nl wel zorgen over de klimaatcrisis, biodiversiteit, etc maar vanuit het kantoorperspectief wordt die zorg meestal ingevuld met technische maatregelen en regelgeving. De ecologische kant het 'het doen' komt vaak niet aan bod. Zo zijn we in 2019 in gesprek geraakt met een aantal bedrijven in en om Park 2020 over een initiatief om samen wat te gaan doen aan de klimaatcrisis. Dat gebeurde onder de noemer 'Future Forest.nl'. Een groep van 6 trekkers en nog 10 bedrijven die het initiatief steunden, waren daar een jaar lang intensief bij betrokken. De wens om dat 'op een goede manier

te organiseren' leidde uiteindelijk tot niets. De gesprekken verzandden in 3 zaken: 1: het eens worden over de statuten; 2: te weinig mensen die zich als bestuurders wilden inzetten en 3: het gebrek aan ruimte om praktische (plant) initiatieven te ontplooiën. En dat kwam weer doordat men het lokaal wilde houden en er uit de gemeente Haarlemmermeer geen respons kwam.

- Van dit initiatief hebben we veel geleerd. En zoals elders ruim beschreven, hebben we hetzelfde initiatief met Urgenda en de Caring Farmers op een andere manier ingevuld. En die aanpak is wel succesvol gebleken. Daarmee is Park 2020 een beetje het zwaartepunt en voorbeeldproject geworden voor het Meerbomen.nu klimaatbos initiatief wat nu in heel Nederland loopt.

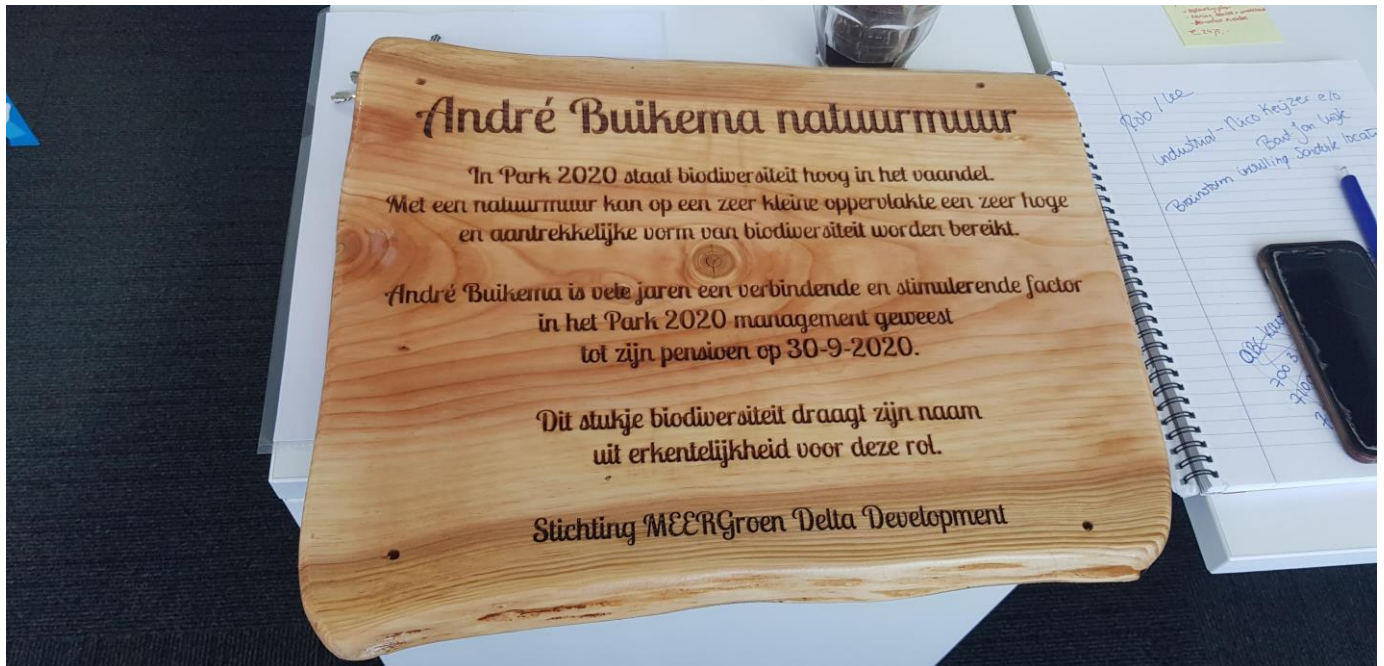
Wat de toekomst van de Voedseltuin op Park 2020 in petto heeft, is moeilijk te voorspellen. Door de Coronatoestand is de hele kantorenmarkt in een nieuw perspectief komen te staan. Er is een sterke trend van thuis werken ontstaan, waardoor er minder kantoren nodig zijn. Dus of we hier nog 10 jaar of meer kunnen zitten of dat er drastische maatregelen genomen worden voor een geheel andere bestemming, is op dit moment niet te overzien.

De verticale tuin/natuurmuur is klaar: Kosten €0.0 . Nu is het aan de planten om te groeien en bloeien

In de tussentijd blijven wij met ons groepje creatief mee denken over mogelijkheden om groenteteelt en biodiversiteit op bedrijventerreinen handen en voeten te geven. Zo ontstaan er telkens nieuwe contacten met andere bedrijven terreinen waar elementen van onze aanpak ruimte krijgen.

En we nemen stap voor stap stukken land, waarvoor in het regulier beheer geen geld mee voor is, over om er iets leuks van te maken. Zo inspireerde ons een wilde helling met bramen en brandnetels, die wel op een mooie zonhelling lag tot het maken van een nieuwe soort bloemenweide, die we nog niet hadden op Park2020: een verticale tuin met vooral kruiden en vetplanten ingebed in natuursteen en dakpannen, die ergens beschikbaar kwamen. Dat parkje kwam dit jaar klaar en hebben we samen met Delta vernoemd naar Andre Buikema: de parkmanager die vanaf het begin van de ontwikkeling van Park 2020 het sociale en organisatorische cement van het Park vormde en ook onze directe gesprekspartner, die voor veel van de ruimte heeft gezorgd, waar wij dankbaar gebruik van hebben gemaakt ter wederzijds voordeel.

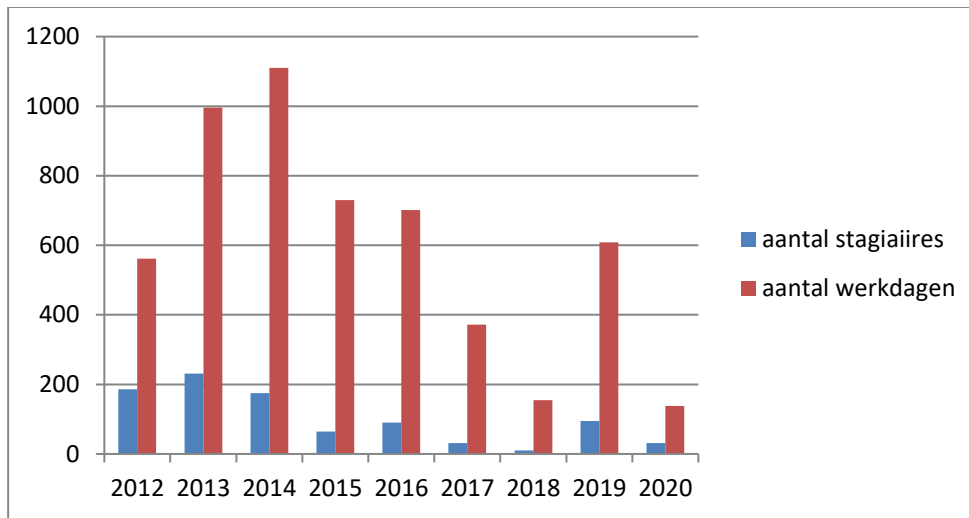
Het bordje bij de natuurmuur ter ere en nagedachtenis van Andre Buikema

3.7.3 Restaurant Den Burgh (nr 37 in tabel 1)

Als resultaat van de groenteveranties uit Park 2020 aan Restaurant Den Burgh werd er in februari 2018 besloten dat het restaurant zijn eigen groentetuin, bijenstal en bloemenweide wilde. In een record tijd is die tuin van 600 m² in 2018 gerealiseerd. De samenwerking gedurende het groeiseizoen is alleen maar beter geworden. 6 koks en het keukenpersoneelsleden werken regelmatig in de tuin en een middag in de week zijn wij er ook. Het restaurant maakt zeer efficiënt gebruik van de teelt. Sommige vakken zijn in 1 seizoen 3-4 opnieuw ingezaaid en de oogsten verwerkt. In 2020 beleefde de tuin zijn derde seizoen. Helaas zorgde de verplichting dat de Horeca een groot deel van het jaar in lockdown moest ervoor dat de tuin dit jaar niet optimaal benut kon worden.

3.8: Educatie

Educatie is een prominent onderdeel van de MEERGroen-doelen, dat door alle werkprocessen heen loopt. Een aantal activiteiten heeft een meer dan gemiddeld educatie element en dat zijn vooral de maatschappelijke stages van middelbare scholieren en leerwerkstages van MBO en HBO studenten. Aan stages wordt extra aandacht gegeven om bij jonge professionals en middelbare schoolleerlingen, die gekozen hebben voor een groene richting, de verbinding tussen de theorie op school en het grote verschil met werkzaamheden in de praktijk te leggen. En daarbij gaat het vooral om praktisch inzicht ontwikkelen, werkmotivatie en het leren toepassen van theorie op alle mogelijke manieren: van rekenen, natuurkunde, scheikunde, topografie, geschiedenis en biologie tot ethiek, marketing, management en politiek.

Het verloop van de aantallen stagiaires en het aantal gewerkte stagedagen

Het is duidelijk dat het aantal stagiaires in 2020 laag is vergeleken met voorgaande jaren. Dat is het resultaat van de manier waarop scholen met Corona om gingen en van het weg vallen van de al langer lopende trend van het niet meer verplicht stellen van maatschappelijke stage. Alle stages vanaf maart werden afgezegd. Alleen tot maart waren er een aantal MBO'ers en een HBO'er die intensief meegewerkt hebben aan het Future forest project en de boomweggeefactie 2020.

4. Financiën

Het financiële jaarverslag wordt door de accountant apart opgemaakt, maar in dit inhoudelijk verslag is het wel de moeite waard enkele aspecten van onze financiële situatie en strategie te vermelden. In tegenstelling tot veel organisaties meten wij onze effectiviteit niet zozeer in economische termen. Stichting MEERGroen is een 'sociale onderneming', waar het meer gaat om de maatschappelijke en ecologische effecten. Als die effecten voldoende groot en veelbelovend zijn, kunnen wij ons permitteren om ook projecten op te pakken waar andere dan financiële muziek in zit. Oftewel niet gerelateerd aan een 'verdienmodel'. Van de 38 projecten waar we in 2020 aan hebben gewerkt, werden er 10 (minimaal) betaald door opdrachtgevers, twee project (bouwen en Code Rood) bedruipen zichzelf en van allerlei kanten ontvangen wij kleinere of grotere vergoedingen voor groentes, voor deelactiviteiten voor het organiseren van NI-doet projecten en burendagen. Ook kregen we ook in 2020 een aantal giften, waaronder wederom een donatie van €15.000 van iemand die ons werk op waarde weet te schatten en €5000 van een bedrijf dat had toegezegd te komen werken voor het meerbomen.nu project, maar door de Corona situatie afhaakte.

We zijn een burgerparticipatie en een natuurorganisatie. Het zwaartepunt zit niet bij ons 'back office' zoals bij veel bedrijven, maar die focus ligt buiten in het veld. Voor elke euro die we binnen krijgen, proberen we 10 euro Maatschappelijke, Ecologische, Educatieve, Economische en Recreatieve (M.E.E.E.R.) meerwaarden terug te geven.

Zolang natuur en groenbeheer meer als een kostenpost dan als een (essentiële) waarde worden gezien blijft het financieel tobben. Door de enorme respons op de meerbomen.nu actie gloort er hoop dat we daar met Urgenda en veel andere partijen als partners een betere positie in kunnen verwerven. Daarmee hopen we dat de respons gaandeweg gaat omslaan van gretigheid voor 'gratis' boompjes, naar het vertalen van respect en waardering in mogelijkheden om een professionele organisatie op te zetten die in heel Nederland en Europa de zorg over het klimaat om kan zetten in een handelingsperspectief. 2021 wordt weer een interessant jaar in dat perspectief.